

Ladonja

VJERSKI INFORMATIVNO-KULTURNI LIST | 11/346 | GODINA XXXIII | CIJENA 10 KN

STUDENI 2014.

**GODINA POSVEĆENOG
ŽIVOTA**

Poštovani čitatelji,

stigli smo do samog kraja još jedne crkvene godine. Kao i svake godine, i ove godine u našoj Crkvi doživljavamo događaje koji nas raduju i hrabre. Jedan je od tih događaja i ređenje đakona u pulskoj katedrali 29. studenog. Trojica će đakona primiti prvi stupanj svećeničkoga reda – red đakonata. Za taj događaj svakako zahvaljujemo Bogu i svima koji su doprinijeli da se i u današnje vrijeme ovi mlađi ljudi odazovu na službu u svećeničkom životu. Stoga ne bi bilo dobro da đakonsko ređenje doživimo kao događaj koji nas se ne tiče, već bi zasigurno trebao biti poticaj da ih popratimo molitvom i podrškom jer je ovo znak da se naša mjesna Crkva pomlađuje i obnavlja. Ove se godine i naša Crkva uključuje u Godinu posvećenoga života koja započinje na I. nedjelju došašća, što će svakako biti prigoda izraziti svoje poštovanje i zahvalnost prema svima koji žive svoje službe u posvećenom životu. Prigoda je to da naročito naša djeca i mlađi na pravi način upoznaju redovnice i redovnike o kojima sve manje znaju. Nadamo se da će to potaknuti i naše

samostane da malo više i otvorenije progovore o sebi, o svom poslanju, kao i o svom doprinosu povijesti kršćanstva na našem tlu. A zašto se ne bismo ponadali da sve to može i u današnje vrijeme biti ohrabrenje i onima koji bi ih željeli slijediti u redovničkom pozivu? Radi svega toga ne bi bilo dobro da Godina posvećenoga života ostane obilježena samo na nekoj visokoj razini ili da za nju čujemo samo kada se otvara i zatvara. Bilo bi puno korisnije da se ta godina na neki način doživi i u svakoj našoj župnoj zajednici, možda u susretima s redovnicama i redovnicima, kao i u molitvi i organiziranim susretima na tu temu. Pred nama je jedno od najlepših vremena u crkvenoj godini – vrijeme došašća. Tijekom tog vremena radosnog iščekivanja Gospodinova dolaska i blagdana rođenja Isusa Krista, mnoge će naše župe, tamo gdje je to moguće, slaviti sv. mise zornice koje su posljednjih godina sve posjećenije. Mi bismo svećenici skoro poželjeli da cijelu godinu slavimo zornice. Ipak je još važnije ovo vrijeme doživjeti kao prigodu da u svom životu „pripravimo put Gospodinu, da poravnamo staze“. Ta obnova, na koju nas tijekom došašća poziva sv. Ivan Krstitelj, mora krenuti od nas samih. Često su ta brda i planine među nama, naša oholost, naša sebičnost, naša zavist, i ako

VILIM GRBAC

na tom planu uspijemo nešto učiniti, onda će i vrijeme došašća urodit plodom. Mnogo je popratnih sadržaja i događanja koji prate ovo vrijeme: kićenje naših domova, raznorazni koncerti i priredbe. Ali, uza sve to, valjda ćemo naći i malo vremena za iskreni i pravu isповijed. Tek će onda i svit popratni sadržaji imati svoj smisao. Vremenom došašća započinje još jedan lijep običaj, a to je blagoslov domova odnosno obitelji. Za nas svećenike to je korisna prigoda za susret s ljudima s kojima živimo i kojima smo poslani, ali blagoslov ima i svoju težinu i od svećenika traži požrtvovnost i strpljenje. Blagoslovu je ponajprije svrha podsjetiti nas da smo kršteni i da želimo živjeti kršćanski. Neka nam Bog pomogne da i ovogodišnji blagoslov domova doživimo ne samo kao tradiciju iz prošlih vremena nego kao mogućnost što boljem doživljavanju svoje vjere i življenga kršćanskih vrednota i u svojoj kući, s onima s kojima živimo, i sa svima s kojima se susrećemo. Neka nam, poštovani čitatelji, vrijeme došašća bude ispunjeno radošću i nadom jer to vrijeme takvo treba biti.

IMPRESUM

Pokrenuo Antun Hek, od lipnja do listopada 1972. listić – prilog obiteljskog časopisa Kana, samostalno izlazi od Božića 1981.

Osnivač:

Biskupski ordinarijat Porečke i Pulskih biskupija

Glavni urednik: Vilim Grbac

Zamjenik glavnog urednika: Željko Mrak

Uredništvo: Blaž Bošnjaković, Vilim Grbac, Ilija Jakovljević, Tomislav Milohanić, Željko Mrak

Adresa uredništva:

Dobrilina 6, 52000 Pazin, tel: 052/624-863,
ladonja@biskupija-porecko-pulska.hr

List izlazi 12 puta godišnje

Grafičko oblikovanje i priprema: David Ivić

Tisk/Nakladnik:

Josip Turčinović d.o.o., Pazin

Žiro račun: 2380006-1147003243

Devizni račun

ESB: CHR22 70010000-09166144

IBAN: HR7324020061100107336

SWIFT ESBC HR 22

UDK ISSN

282 : 379.8

ISSN 1330-5018

Naslovnica: Foto David Ivić

Plenum svećenika Porečke i Pulskih biskupija

PAZIN Godišnji plenum svećenika Porečke i Pulskih biskupija održan je 17. studenoga 2014. u Pazinskom kolegiju u Pazinu. Svećenici su susret započeli molitvom Trećeg časa. Potom je mons. Dražen Kutleša, biskup porečki i pulski, pozdravio sve svećenike i redovnike te u svom nagovoru zahvalio svim svećenicima na svemu što čine u svome poslanju. Istaknuo je kako svi imamo idealan primjer u našem bl. Miroslavu Bulešiću te zaželio da se u svim župama promiče kult bl. Miroslava, kao i drugog istarskog mučenika bl. Francesca Bonifacia. Njihovu zagovor u povijerio je cijelu Biskupiju i sve ono što se nastoji na pastoralnom području. Biskup je ukratko istaknuo najvažnije događaje u životu Biskupije. Potom je mons. Vilim Grbac, generalni vikar, predstavio biskupijski pastoralni program za razdoblje koje slijedi, naglasivši važnost promicanja kulta bl. Bulešića i bl. Bonifacia, kao i obilježavanje stradanja drugih žrtava 20. st. Među važnijim je događajima istaknuo: biskupijsko hodočašće pjevača, kao i okupljanje raznih župnih suradnika u korizmene subote u Pazinu.... Preč. Milan Žgrabljić dao je izvještaj o BUUK-u. O obiteljskom pastoralu i pripravi na nacionalni susret obitelji na Trsatu 2015. govorio je preč. Milivoj Koren. Vlč. Dalibor Pilekić govorio je o pastoralu mlađih, duhovnih zvanja i ministranata. Vlč. Željko Zec, ravnatelj Caritasa, izvjestio je svećenike o aktivnostima Caritasa. Zahvalio je svima koji su se uključili u akciju Caritasa u pomaganju poplavljenim područjima. Izvjestio je o Caritasovoj kući u Majmajoli u kojoj trenutno boravi 9 štićenika te o susretima članova župnih Caritasa ... Također je najavio projekte Caritasa u sljedećem razdoblju. Rektor Biskupijskog misijskog sjemeništa „Redemptoris Mater“ vlč. Piergiorgio de Angelis dao je podatke o broju bogoslova i redenika u ovoj godini. Vlč. Alejandro Castillo izvjestio je o stanju u Pazinskom kolegiju te između ostalog istaknuo kako su ovogodišnji maturanti postigli iznadprosječne rezultate prigodom polaganja državne mature. O radu Interdijecezanskog ženidbenog suda u Rijeci za Porečku i Pulsku biskupiju govorio je vlč. Ilija Jakovljević, pridodani sudski vikar.

Na razini Katoličke Crkve papa Franjo novu je pastoralnu godinu posvetio redovništvu. O programu na razini sveopće i partikularne Crkve govorio je o. Đuro Hontić, biskupijski povjerenik za redovnike i redovnici. O studentskom pastoralu, kao i pastoralu bolesnika, govorio je o. Đuro Vuradin naglasivši da se za studente pripremaju tribine i drugi programi. Na kraju je o svećeničkom domu u Puli progovorio njegov ravnatelj preč. Milan Mužina, pozvavši svećenike da ne zaborave subraću koja se nalaze u domu. Potom je uslijedila rasprava o izvještajima i potom zajednički objed u Kolegiju.

SEDMI OD ADAMA

NIKOLA MLADINEO

Knjiga Postanka u petoj glavi donosi jedno od niza rodoslovlja kojim je navedena povijest patrijarha. U njemu se navodi niz naraštaja od Adamova sina Šeta do Noe te se stoga naziva rodoslovje pretpotpornih patrijarha. Prethodilo mu je Kajinovo rodoslovje u Post 4,17-24 koje se poslije više ne spominje u Bibliji. Dakle, u rodoslovju pretpotpornih patrijarha posebnu pozornost privlači sedmi po redu – nakon Adama, Šeta, Enoša, Kena, Mahalela i Jereda – po imenu Henok (usporedi i 1Ljet 1,1-4). O njemu, za razliku od drugih, Knjiga Postanka nadodaje: „Henok je hodio s Bogom, potom iščeznu; Bog ga uze.“ (Post 5,24) Nešto više o tome nalazimo tek u kasnijim spisima Biblije. Tako Knjiga Sirahova pohvalu predaka (Sir 44,16) počinje s njime: „Henok se svidio Gospodu i bì prenesen, uzor obraćenja za sva pokoljenja“, a u Sir 49,14 kaže: „Malo ih je bilo stvorenih na zemlji kao Henok, on je bio uznesen sa zemlje.“ U Novom zavjetu, osim što je spomenut u Lukinu rodoslovju (Lk 3,37), ima posebno mjesto u Poslaniči Hebrejima i u Judinoj poslanici. U Heb 11,6-7 stoji: „Vjerom Henok bì prenesen da ne vidi smrti te iščeznu jer ga je prenio Bog. Doista, prije prijenosa primio je svjedočanstvo da omilje Bogu. A bez vjere nemoguće je omiljeti Bogu jer tko mu pristupa, vjerovati mora da postoji i da je platan onima koji ga traže.“ Jd 14-15 čak navodi i neke riječi iz njegovih proročanstava: „O njima prorokova sedmi od Adama, Henok: ‘Gle, dođe Gospodin s Desettisućama svojim suditi svima i pokarati sve bezbožnike za sva njihova bezbožna djela kojima

bezbožno sagriješiše i za sve drzovite riječi koje grešni bezbožnici izrekoše protiv njega.“ Dakle, iako suzdržano, više biblijskih tekstova svjedoči da se radi o važnoj figuri iz povijesti spasenja, uzoru obraćenja i vjere. No, da bismo otkrili Henokov pravi identitet, treba se uključiti u živi tok Predaje u kojoj on zauzima itekako istaknuto mjesto.

Etiopska Crkva

Etiopska Crkva uspjela je tijekom stoljeća u svom kanonu sačuvati cijeli korpus Henokovih knjiga čiju starost potvrđuju i pronađeni fragmenti na aramejskom jeziku u kumranskim špiljama. Neki od njih potječu iz 4. st. prije Kr. Ove knjige – nazvane skupno „Prva (ili Etiopska) knjiga o Henoku“ – sadrže cijeli niz objava koje je Henok primio za svojih uzlazaka na nebo, bilo putem raznih viđenja, bilo andeoskim posredovanjem. On ih zapisuje te stoga dobiva naziva „istaknuti pisar“. Ove knjige sadrže objave o stvaranju, uređenju neba i zemlje, o palim anđelima i njihovim zlodjelima te proročanstva o povijesti Izraela. Henok ih predaje svojim potomcima, Noi posebno, koji ih mora sačuvati od potopa i prenijeti sljedećim naraštajima. Ovdje se vidi kako Henok igra važnu ulogu u prijenosu objava iz pretpotpognog – primordijalnog – doba. Još jedan apokrifni spis, Knjiga Jubileja, smješta ga u Edenski vrt te mu pridaje ulogu pisara ljudskih djela i svjedoka na Posljednjem судu.

Istočna Crkva

Istočna Crkva sačuvala je drugi spis nazvan „Druga (ili Slavenska) knjiga o Henoku“, čiji fragment postoji i u našoj glagoljaškoj baštini, sačuvan u jednom zborniku

iz Vrbnika. U njemu se potanko opisuje Henokov uzlazak kroz sedam nebesa sve do prijestolja Božjeg i objava koju prima o tajnama Stvaranja. Makar postoji samo u slavenskoj verziji, ovo djelo potječe iz hele-nističkog ambijenta židovske dijaspore 1. ili 2. st. poslije Kr. Još jedan apokrif, „Abrahamova oporuka“, smješta Henoka na nebesko sudište gdje on zapisuje ljudska djela u Knjigu života te ima ulogu svjedoka u suđenje duša (i ovaj spis postoji u hrvatskoj verziji u pet glagoljskih rukopisa). U njemu je Henok opisan kao uzvišen čovjek sa zlatnom trskom za pisanje i tri krune na glavi. Zlatna trska odnosi se na njegovu službu pisara dok tri krune prema židovskoj tradiciji označavaju kraljevsku, svećeničku i proročku čast. Iz ukratko navedenih djela izranja figura Henoka kao ključne poveznice između pradavnih početaka i povijesti spasenja. Ono što je Bog objavio Mojsiju, isto je ono što je video i Henok. Kao pretpotpuni patrijarh Henok je imao važnu ulogu u židovskom prozelitizmu kao primjer sveopće vrijednosti i istinitosti Mojsijeva Zakona i vjerskih institucija Izraela. Njegovo uznesenje na nebo i stalna prisutnost uz Prijestolje Božje priprema su za objavu Mesije. Henok je zapravo Mesijin pralik i na neki način potvrđuje svevremenost one kraljevske, svećeničke i proročke časti koju će u punini posjedovati Isus Krist. Njegov je lik vrlo važan i za ispravno poimanje Svetog pisma jer potvrđuje kako Pismo ne možemo odvojiti od žive Predaje koju je Crkva primila i razvila od svojih židovskih korijena. Ne odveć obilna, ali važna prisutnost ovakvih spisa u našoj glagoljaškoj baštini važno je svjedočanstvo o njenu kontinuitetu koji bismo danas trebali itekako ponovno otkriti.

BOŽIĆNI BLAGOSLOV KUĆA KAO EVANGELIZACIJA

✉ BLAŽ BOŠNJAKOVIĆ

Još kao bogoslova, a i danas, ponesu me razgovori, duhovni nagovori, nadahнуте propovijedi, poticaji Svetog Oca, same Riječ Božja... „Tad mi u srcu bude kao rasplamtjeli organj, zapretan u kostima mojim: uzalud se trudih da izdržim, ne mogoh više.”(Usp. Jer20,9). Želim ići ne znam kamo i ne znam kome propovijedati ljubav Isusa Krista... Samo, nekako mi se čini da treba ići nekud daleko, nekom koga ne poznam – kao da bi se tamo nešto veliko dogodilo. Ovdje u Hrvatskoj već, tobože, svi o Kristu sve znaju... Treba ići tamo gdje Ga ne znaju. Oni bi bili dobri slušatelji... Dakle, postoji taj neki misionarski nemir u meni. Sjećam se da sam kao bogoslov u Rijeci išao iza objeda na Žabici, ispred kapucinske crkve, i htio naviještati Krista siromasima. Ali samo sam htio – sjeo sam na stube i šutio. Kad sam kasnije, u jednoj fazi na Neokatolickom putu, bio poslan s ostalom braćom iz zajednice ići po ulicama i u kuće ljudi naviještati Isusa Krista uskrsloga, tada sam shvatio da je to ono što sam još kao bogoslov htio, ali zbog svoje sramežljivosti i neznanja kako bih to izveo, ostao sam samo na plemenitoj želji. Danas shvaćam da mi se ta prilika pruža svake godine prilikom “blagoslova kuća” u božićnom vremenu. Kao đakon, kao svećenik, kao župnik skoro 30 godina počinjam kuće vjernika koji su mi povjereni. Pokušao sam razne metode rada kako od tog pohoda učiniti pastoralno što korisniji pothvat. Skoro sam svake godine inzistirao

na nekoj drugoj točki susreta: jednom na molitvenom dijalogu, drugi put na čitanju iz Svetog pisma, treći put na kratkoj pouci, nadalje na zajedničkom moljenju tradicionalnih kršćanskih molitava (Oče naš, Zdravo Marijo, Slava Ocu...), pa sam davao tiskati “svoje” molitvene obrasce kako bih se približio svima u kući... Lani sam svima ostavio Ladonjin “Prilog” o blaženom Miroslavu Bulešiću. Negdje u prvim godinama župnikovanja pokušao sam primijeniti savjet profesora-katehetičara da ne uzimam novčani dar u kući, već da zamolim ljude neka ga neki drugi dan (nedjelju) donesu u crkvu.

Kako i koliko su te metode ulazile u praksu? Što se tiče molitvenog dijaloga, kod nekih mlađih naraštaja nailazio sam na vrlo srdačan prijam i suradnju, dok je većina, osobito starijih ljudi, ostajala nije i puštala me da sam sa sobom razgovaram pred Bogom u njihovoj kući. Čitanje bi Svetog pisma jednako prolazilo: vidiо bih “ispod oka” kako se vrpolje i ne slušaju (tu i tamo netko je slušao). Pokušaj davanja kratke pouke prošao bi još gore. “Moji” molitveni obrasci bili su prilično dobro prihvaćeni i čak su me sljedeće godine neki znali dočekati s prošlogodišnjim listićem, ljudi su znali pripremiti naočale da budu spremni... No, veći dio ipak nikad to nije učinio, nije se trudio ni prije nego dođoh, niti kada dođoh, pa niti kad sam ih na nenametljiv način poticao da uzmu listić u ruke. Jednostavno su me puštali da “to” obavim sam kako umijem i znam. Jednom mi je prilikom neki starac rekao

neka “blagoslovim”, a da nije ni ušao za mnom u svoju siromašnu kućicu, već je ostao vani. To me toliko naljutilo da sam rekao kako neću sam blagoslivljeni i, kad nije htio ući, otisao sam bez blagoslova. Kasnije mi je bilo žao. Pekla me savjest pa sam dogodine baš to učinio što lani nisam. I tad sam shvatio svoju pogrešku: čovjek nije znao suvislo moliti ni Oče naš, a želio je blagoslov kuće, želio je nešto Božjega u svojoj kući. Što se tiče profinjene zamisli da ljudi donesu svoj dar u crkvu, to, osim možda dvadeset obitelji (pojedinaca), nije išlo. Ljudi su mi jednostavno gurali novčani dar u ruke ili džep, uz obrazloženje da ne znaju kad će moći doći, osobito stariji, a žele dati. Neki su mislili da je to trik pa su mi rekli da i njihov novac valja, a ne samo od bogatijih i mladih.

Nakon višegodišnjeg pohoda nekoj obitelji, vidim da se, hvala Bogu, moj trud ne može okarakterizirati onom “uzalud vam trud, svirači”. Primjećujem u držanju, pogledima, slobodi ukućana, da prepoznaju svog pastira, da mu vjeruju i da mu se raduju. Kad je to za Isusa Krista, shvaćam “ovaku” višegodišnju evangelizaciju, uspješnom.

Vjerujem da izražavam stav svih koji obavljaju djelo “blagoslova kuća” u poruci: “Dragi vjernici, od srca smo vam zahvalni za lijep prijam, toplu riječ, za svaki osmijeh, za povjerenje, za ljubav, za dar dan s poštovanjem, za dostojanstveno držanje... MIR KUĆI VAŠOJ!”

Sinoda o obitelji PRETJERANA OČEKIVANJA?

JOSIP GRBAC

Kakvi su rezultati Izvanredne sinode o obitelji, održane u Rimu prošloga listopada? Za nekoga su rezultati mršavi jer Sinoda nije promjenila stav oko nekih pitanja, kao što je pristup sakramentima razvedenih i ponovno civilno vjenčanih katolika ili o odnosu Crkve prema istospolnim zajednicama. Za nekoga drugoga radilo se o nekakvim „šminkerskim“ nadopunama koje ne mijenjaju bit problema. Za nekoga trećega, opet, na Sinodi su iznijeta razmišljanja koja gotovo kompromitiraju crkveni nauk o istinama, kao što su nerazrješivost braka, poimanje sakramenata, shvaćanje braka, i tome slično.

Originalnost Sinode

Ponajprije, slična su se očekivanja provlačila pogotovo u mnogim medijima, ne samo u Hrvatskoj nego i u drugim zemljama. U korijenu eventualnih iznevjerenih očekivanja jest nepoznavanje onoga što jedna Sinoda zapravo jest. Sinoda nije Koncil. Ona ima uglavnom savjetodavnu ulogu. Ona raspravlja o pitanjima i problemima s kojima se Crkva suočava, kako bi pomogla Svetom Ocu u upravljanju Crkvom. Svatko tko je imalo upoznat s djelovanjem Crkve, znao je da od Sinode ne treba očekivati nekakve spektakularne promjene crkvenog nauka. Papa je jednostavno htio dozнати mišljenje biskupa, teologa i stručnjaka, ali i svih svećenika, o razlozima današnje krize obitelji i braka. Zato je u pripremi Sinode sudjelovala cijela Crkva. U tom je smislu ova Sinoda bila povjesno originalna. Papa je svjesno zahtijevao da se o svim pitanjima otvoreno iznosi vlastito mišljenje. Kao što je rekao na kraju Sinode, nad sinodalnim raspravama lebdjela su razna iskušenja: iskušenje da se ostane na tradicionalnim tezama ili da se krene u nekakvo jeftino prilagođavanje sadašnjim svjetskim parametrima; iskušenje silaska s križa, s ciljem prilagođavanja svijetu, ili mukotrpni pokušaj preobrazbe svijeta; iskušenja da se zanemari poklad vjere ili da se zanemari stvarnost u kojem današnje obitelji žive.

Ovakve će otvorene crkvene rasprave nedvojbeno obogatiti Crkvu i ponuditi neka nova rješenja problematičnih pitanja.

Sinoda između teza i hipoteza

Šteta što se gotovo bjesomučno nastojalo pronaći sukobe među sudionicima Sinode. Razni vanjski komentatori i mediji nastojali su definirati sukobljene blokove, nekakve nepomirljive stavove. Valjda zato jer nisu naučeni da i Crkva zna i smije otvoreno iznositи ne samo teze, nego i hipoteze. Bez hipoteza, tj. hrabrih i poštenih prijedloga za rješavanje nekih gorućih pitanja, ne može biti nikakva napretka, kako u društvu, tako u Crkvi. Hipoteza je samo prijedlog za razmišljanje. I ništa više. Ona i ne mora biti u potpunosti u skladu s vjekovnim naukom. Ona može biti i „revolucionarna“. Njezin je cilj provocirati ljude da se ne uljuljaju u prošlost, nego da nastojeći ukorak s ljudima današnjeg vremena. Kako unutar Sinode, tako i izvan nje mnogi nisu još uvijek potpuno spremni raspravljati uz pomoć hipoteza. Jedno je sigurno: na Sinodi nitko nije dovodio u pitanje neke temeljne vjerske istine, kao što je smisao braka, obitelji, sakralnost i nerazrješivost braka, i tome slično. Pravovaljano sklopljen crkveni brak je nerazrješiv. To nije nitko doveo u pitanje. Rasprava se odvijala oko kriterija određivanja što to i na koji način čini brak nerazrješivim. Istina kako jedino valjni brak može postojati između muškarca i žene nikada nije dovedena u pitanje. Raspravljalo se o tome kakav stav Crkva mora zauzeti u odnosu na istospolne zajednice. Svima je jasno da je nekakvo drugačije ponašanje Crkve u ovim pitanjima, u odnosu na dosadašnji nauk, nezamislivo prije nego se dobro razmisli o istinama vjere na kojima dosadašnja praksa počiva. Nije slučajno, za godinu dana, zakazana još jedna Sinoda na istu temu.

Milosrdna Crkva

Kada sve to znamo, Sinoda nije iznevjerila očekivanja. Crkva je spremna učiniti po-

make u načinu kako pristupa obitelji, posebno onoj obitelji koja je u krizi. U tom pristupu milosrđe postaje središnja tema. To znači da u Crkvi nitko ne smije biti zapostavljen, radi li se o obitelji koja se raspala, o kršćanima koji su se ponovno civilno vjenčali ili o istospolnim zajednicama. To ne znači izjednačavanje svih, bez razlike. To znači jedan pristup gdje se nitko neće osjećati „vjernikom drugoga reda“. Zar to nije važan iskorak? Sinoda također preuzima obvezu razmatranja mogućnosti pojednostavljenja ili ubrzanja postupaka proglašenja ništavnosti kršćanske ženidbe. Drugim riječima, za očekivati je da će biskupi morati više pozornosti usmjeriti na učinkovitost i djelotvornost ženidbenih sudova. No, i svećenici će morati više pozornosti posvetiti onim župljanima koji su u takvoj situaciji: vidjeti je li moguće pokrenuti postupak proglašenja ništavnosti braka i, ako to nije moguće, razmisiliti koju ulogu takvi vjernici mogu imati u svojoj crkvi, a da se ne osjete zapostavljenima. Sugerirano je da se ne omalovažava naknadno sklopljen civilni brak. I on može biti dokaz da su supružnici svjesni vlastitih odgovornosti, pogotovo kada je u pitanju odgoj djece. Jednom riječju, Crkva ozbiljno uzima u obzir činjenicu da su čovjek, njegov brak, njegova obitelj, dinamične stvarnosti. Nije važno samo njih precizno definirati. Važno je, također, da Crkva ove stvarnosti prati u njihovu dinamičnu životu, pogotovo u kriznim trenutcima ili poglavljima života. Ovo su samo neke točke koje čitamo u završnom izješću, tzv. Relatio Synodi. Čini se da korak unazad nije moguć. To je već jako mnogo.

OBITELJSKO HODOČAŠĆE**„STOPAMA IVANA
PAVLA II.“ U POLJSKU**

Biskupijsko vijeće za obitelj i labinske župe organizirali su obiteljsko hodočašće vjernika istarskih župa „Stopama Ivana Pavla II.“ u Poljsku u razdoblju od 20. do 24. listopada 2014. Za ovo je hodočašće bio iskazan velik interes pa se do posljednjih dana pred odlazak tražilo moguće upražnjeno mjesto. Hodočašće su vodili biskupijski pročelnik Vijeća za obitelj i labinski župnik Milivoj Koren, pater Česlav Bielen, pavlin iz samostana u Svetom Petru u Šumi, rodom iz Poljske, te Romana Bunčić, vodič-suradnik iz Turističke agencije Cro-ATI-a. Za vrijeme vožnje preko Slovenije, Austrije i Češke, naši svećenici i Romana upoznavali su nas sa značajnijim gradovima i mjestima kroz koja smo prolazili. U kasnim večernjim satima stigli smo na naše prvo odredište u Czestohowu u Poljsku. Dakako da je put bio povezan s molitvom, meditacijom i pjesmom. Sve je bilo povezano s Božjim darom Crkvi i svjetlu našega vremena, sv. Ivanom Pavlom II. Dolazimo u kasnim večernjim satima, dočekala nas je večera te smještaj u hodočašničkoj kući redovnika monfortanaca. Sutradan ujutro uputili smo se u najpoznatije poljsko marijansko svetište Gospe Czestochowe – Jasna Gora, koje se nalazi na vrhu brda u gradu. U svetištu Jasna Gora nalazi se crna slika Gospe s Isusom, za čije je čuvanje zadužen red pavlina. Poljski narod (žitelji, vojnici, državni vladari, crkveni vjerodostojnici i dr.) od prošlih su se vremena, jednako kao i

danas, osobnim molitvama obraćali Crnoj Gospoj u potrebama za duhovnu snagu, ali i za nacionalne i državničke interese i potrebe. Prema kazivanju mnoge su molitve uslišane, dogodila su se čudesna obraćenja, spasenja, ozdravljenja i pobjede, o čemu govore bezbrojni zavjetni darovi izloženi na zidovima svetišta. Pater Česlav upoznao nas je s tradicijom jutarnjeg otvaranja slike na misi u 6,00 sati te večernjeg zatvaranja slike na misi u 21,00 sat, a koja se provodi dugi niz godina. U parku, ispod visokog i širokog bedema koji okružuje svetište, nalaze se postaje Križnog puta, koji smo uz vođenje naših svećenika prošli moleći i pjevajući. Nakon obilaska crkve razgledali smo povijesne muzeje koji su također smješteni u prostoru svetišta. Iste večeri, na misi zatvaranja slike, koju je predvodilo nekoliko svećenika, u nazočnosti velikog broja ostalih svećenika i vjernika i mi smo osjetili veliku snagu upućenih molitvi na poljskom i hrvatskom jeziku.

Wadowice, rodno mjesto svetog Ivana Pavla II.

Sutradan smo oputovali u Wadowice, rodno mjesto svetog Ivana Pavla II. U župnoj crkvi, u neposrednoj blizini njegove rodne kuće, sudjelovali smo 22. listopada 2014. na jednoj od mnogobrojnih misi toga dana. Mise su bile posvećene blagdanu svetog Ivana Pavla II., prvom blagdanu nakon njegova proglašenja svetim. Bogato uređena crkva, u kojoj se nalazi i krstionica u

kojoj je kršten Karol Wojtyla, krasiti i lijepo uređen oltar, predivne orgulje i mnoge kapelice. Međutim, svih nas je jedna kapelica privlačila posebnom snagom – kapelica Ivana Pavla II. U kapelici pored oltara nalazi se Njegov kip, u natprirodnoj veličini. U njegovoj neposrednoj blizini, u knjizi dojmova, zabilježili smo i mi svoje zahvale i molitve. Iako je sv. misa bila vođena na poljskom jeziku, koju smo samo djeomice razumjeli, naše sudjelovanje na njoj bilo je istinski duboko i snažno. Gotovo da smo među nama osjećali prisutnost samog svetog Ivana Pavla II., vjerojatno iz razloga što smo se nalazili na mjestu na kojem su stvoreni temelji za njegov životni i svjetovni put, a kojem se uvijek rado vraćao. Nakon sv. mise pater Česlav nas je upoznao sa sadržajem propovijedi, životom Karola Wojtyle u Wadowicama i ovom crkvom u kojoj je kao dječak provodio mnogo vremena.

Posjet najzloglasnijem koncentracijskom logoru II. svjetskog rata

U poslijepodnevnim satima, praćeni hladnim vjetrom i kišom, uputili smo se u posjet jednom od najzloglasnijih i najvećih koncentracijskih logora iz II. svjetskog rata – Auschwitz. Po dolasku u mjesto, mnogi od nas ostali su zatečeni neposrednim okruženjem logora – „izvan žice“ nalaze se obiteljske i druge zgrade u kojima se odvija svakidašnji život. Vodič koji je dodijeljen našoj grupi, na besprijekornom hrvatskom

jeziku, rekao nam je da će nas pričom i obilaskom pojedinih zgrada upoznati s ovim mjestom, kao mjestom masovne grobnice. U sva tri logora (Auschwitz I. u kojem se nalazila i administrativna uprava za sva tri logora, Auschwitz II. (Birkenau), kamp za istrebljivanje, i Auschwitz III.) ubijeno je više od 1 300 000 ljudi (preko 900 000 Židova iz svih dijelova Europe, zatim, prema brojnosti žrtava, Poljaci i drugi Slaveni te Romi). Prije okupacije Poljske 1939. godine na ovom je mjestu bila vojarna poljske vojske koja se nalazila nedaleko sela Oscjećim, koje je nakon okupacije Poljske 1939. promjenilo ime u Auschwitz, po kojem je i logor dobio ime. Doživljaj ovog putovanja u povijest, ne tako davnu, kada je u trenutku ukrcavanja u stočne vagone nestalo ljudsko dostojanstvo djeteta, odraslog čovjeka i starca ostat će pohranjen duboko u meni. Od pogleda ljudi s fotografija, sa zidova i panoa u zgradama kroz koje smo prolazili, gotovo da sam osjetila njihovo beznade, nemoć, patnju, bol i strah. Ti su ljudi svakog trenutka, u svakome danu, živjeli uz smrt koja je dolazila iz plinskih komora, od pogubljenja, od iznemoglosti zbog prisilnog rada, nehigijenskih uvjeta života, gladi i medicinskih eksperimentata. Emocionalno me najviše pogodio obilazak zgrade u kojoj su u velikim staklenim vitrinama izložene osobne stvari logoraša (pribora za osobnu higijenu, naočala, obuće i dr.) te oko 2 tone ženske kose, koja je služila kao jedna od sirovina za proizvodnju tepiha. Primjerak takvog tepiha izložen je u neposrednoj blizini vitrine. Ulaskom u posljednju zgradu logora, u kojoj se nalazila plinska komora, a u njenu produžetku spalionica, kao da sam doživjela kraj životnoga puta stotina tisuća ljudi. Tajac. Mislim da će ovo pakleno mjesto zauvijek u meni izazivati osjećaj straha i bespomoćnosti.

Biskupijski pastoralni centar

„Totus Tuus“

Slijedeća smo dva dana bili smješteni u Biskupijskom pastoralnom centru „Totus Tuus“ u blizini Krakowa. Uz vodiča iz Krakowa obišli smo Wawel, kraljevski dvorac-muzej, smješten na brdu iznad Krakowa, te smo upoznati s njegovom bogatom povijesti. Obišli smo i katedralu u čijoj se kripti nalaze grobovi poljskih kraljeva i crkvenih velikodostojnjika. U toj su se katedrali, i nakon 17. stoljeća, otkad je Varšava postala glavni grad, odvijale krunidbe kraljeva i drugi važni državnički događaji. Katedralu krase visoki svodovi, mnoštvo oltara i kapelica, bogatstvo sarkofaga i kipovi svetaca. U njoj se nalazi i kapelica Ivana Pavla II. Povezanost Ivana Pavla II. s Krakowom datira iz njegovih studentskih dana kada se s ocem preselio u

taj grad radi studija na Filozofskom fakultetu, a put će ga dovesti sve do nadbiskupa i kardinala u Krakowu, odakle ga put vodi u Rim gdje mu je povjerenio kormilo Crkve Kristove. Razgledali smo trg glavne tržnice i robnu tržnicu na kojoj se nudi široka ponuda: suvenira, nakita, odjeće od kože i vune, a sva je roba proizvedena u Poljskoj. Nakon razgledavanja stare gradske jezgre, uputili smo se u dio grada u kojem se nalazi Bazilika Božanskog Milosrđa. Ova je bazilika arhitektonski modernistički objekt – nalikuje na brod s visokim (77 m) promatračkim tornjem. Naši su svećenici održali misu za nas hodočasnike u središnjoj kapeli sv. Faustine, na nižoj razini bazilike. Nakon mise pater Česlav poveo nas je u razgledavanje bazilike. Na njenoj nižoj razini nalaze se još četiri kapele i veliki *foaje*. Na gornjoj razini bazilike, u središnjem dijelu, nalazi se velika kapela, koja ima oko 1800 sjedećih mjesta, a sama bazilika može primiti oko 5000 ljudi. Pater Česlav nas je u toj velikoj kapeli upoznao s pobožnošću Božanskog Milosrđa koje je propovijedao Sveti Otac, kao pobožnosti za treće tisućljeće. Tom je prilikom rekao da je papa Ivan Pavao II. 17. kolovoza 2002. posvetio baziliku i proglašio je svjetskim svetištem Božanskog Milosrđa. Prostor je oko glavnog oltara tijekom dana osvijetljen prirodnom svjetlošću koja dolazi s krova bazilike. U tom trenutku mislim da mi je postala jasna kompozicija koja se nalazi neposredno iza i iznad glavnog oltara. Kompozicija se sastoji od skulpture Zemljine kugle koju okružuju skulpture drveća što se bore s naletima vjetra. Iznad svega velika slika Isusa, uz bočne slike sv. Faustine i svetog Ivana Pavla II., poljskih svetaca,

koji snagom svoje dobrote šire milosrđe na sve ljude svijeta.

Rudnik soli Wieliczka

U poslijepodnevnim smo satima otišli u razgledavanje rudnika soli Wieliczka. Odmah po dolasku pozornost nam je privukao rudarski šaht, koji se nalazi u neposrednoj blizini pomoćnih zgrada kroz koje se ulazi u prostor rudnika. S vodičem iz rudnika soli spustili smo se stubištem i labirintima u rudarska okna koja su uređena za posjetitelje. Vodičkinja nas je upoznala s vremenom, načinom i tehnologijama

jom vađenja soli, vodila nas je kroz dobro osvijetljene tunele i dvorane te upoznala s činjenicom da je kao rudar, dio svoje mladosti, ovdje ostavio i Karol Wojtyla. Upoznala nas je da su rudari, zbog teškog i iznimno opasnog posla, imali potrebu za uređivanjem mjesta za molitvu te da su stoga u blokovima soli rukom isklesali kapelice, oltare, kipove Isusa i Marije i drugih svetaca te kipove poljskih vladara i drugih značajnih ljudi iz poljske povijesti. Prolaskom iz dvorane u dvoranu, ljepota i sklad isklesanih skulptura zasljepljivali su me sve više i više. Dolaskom u najveću dvoranu, tj. crkvu, u kojoj su zidovi, stube, rukohvati, podne ploče, središnji oltar, stupovi, kipovi svetaca, slike, kao što je "Posljednja večera", lusteri, koji rasipaju svjetlo poput kristala, isklesani od blokova soli, zastali smo očarani božanskom ljepotom djela ljudskih ruku. Upoznati smo da se u ovoj dvorani organiziraju koncerti zbog savršene akustike, ali da se prostor iznajmljuje i radi organizacije određenih događaja, kao npr. vjenčanja. U njoj je misio i sam Sveti Otac Ivan Pavao II.

Dani odmora, duhovne okrepe i novih poleta

Vrijeme trajanja ovog hodočašća vrlo nam je brzo prolazilo. Naši svećenici i Romana pravovremeno su nas upoznavali sa svim bitnim vjerskim i povijesnim događajima u svezi s mjestima i objektima koje smo obilazili, a koje su dodatno upotpunjivali vodići angažirani na dnevним izletima. Iako smo imali sadržajno bogato ispunjena sva tri dana u Poljskoj, dosta smo vremena posvetili molitvi i pjesmi. Kao hodo-

časnici, svih dobnih skupina (mlađi, zrele i starije dobi) iz više dekanata Porečke i Pulsko biskupije, opatijske župe i bračnog para iz Italije, ostvarili smo toplo, srdačno raspoloženje, iskazali brigu i pažnju jedni prema drugima. Pokušali smo se i mi u svojim mislima nadahnjivati Svetim Ocem Ivanom Pavlom II. za OBITELJ – PUT CRKVE te smo koristili te dragocjene trenutke da se prisjetimo zauzetosti Crkve za obitelj i aktualnosti obiteljske sinode u okviru OBITELJI I NOVE EVANGELIZACIJE (2014. i 2015.). Koristili smo svoje vrijeme i za upućivanje prisutnih, osobito bračnih parova, na pripravu za II. Nacionalni obiteljski kongres 19. travnja 2015. g. Na mnogim se licima žarila radost zbog tog izvanrednog i lijepog zajedništva, što se samo može poželjeti i sanjati, bili su to ostvareni dani: odmora, duhovne okrepe i novih poleta. Vratili smo se bogatiji snagom i doživljenom ljepotom mjesta uz koje je vezan životni put Svetog Ivana Pavla II. u Poljskoj, a sa sobom smo donijeli mnogo Božjeg blagoslova i zaštitu Gospe Czestohowske što želimo svjedočiti i dijeliti oko sebe, posebice u našim obiteljima. Zahvalni smo za povjerenje i podršku svih hodočasnika, svima koji su podržavali ovo hodočašće, osobito Radio Istri u Pazinu, angažiranim župnicima i turističkoj agenciji ATI – Pula te njihovim vrijednim djelatnicima i suradnicima pod vodstvom Mariagrazije Vujisić. (Doriane Šumberac Jelić iz Labina)

SV. MARTIN U TARU

TAR Uz misu na kojoj su sudjelovali učenici mjesne osnovne škole, upriličen je i igrokaz o sv. Martinu biskupu. Oba misna slavlja predvodio je vlč. Ilija Jakovljević, župnik iz Fažane. Svečana proslava nebeskog zaštitnika sv. Martina u Taru, u utorak 11. studenog 2014., započela je svetom misom za djecu osnovne škole u Taru, na kojoj su sudjelovali i njihovi učitelji te ravnateljica škole. Pjevao je dječji zbor. Propovjednik je u homiliji istaknuo: „Lik sv. Martina, vojskovođe i biskupa, i nama je danas nadahnuc da u onome što činimo, budemo ljudi i vjernici. Sv. Martin, unatoč svojoj vojničkoj slavi, nije zaboravio na čovjeka. Kad je susreo siromaha, onoga tko je trebao njegovu pomoć, Martin ga nije ignorirao, ismijavao, ponizavao, nego mu je dao ono što je imao, dio svoga plašta. Vi, draga djeco, imajte ljubavi jedni prema drugima“, potaknuo je Propovjednik okupljenu djeci. „Onome tko je tužan, podarite malo radosti, onome tko je bolestan, pokažite svoju pažnju – to će biti vaš 'plaš' koji vi jedni drugima dajete. Posebno imajte ljubavi prema svojim roditeljima i profesorima. Zaogrnite ih svojom pažnjom, ljubavlju, zahvalnošću“, zaključio je Predvoditelj. Nakon mise djeca su kraćim igrokazom prikazala lik sv. Martina biskupa. I središnje svečano misno slavlje s procesijom nakon mise predvodio je vlč. Jakovljević. Koncelebrirali su svećenici Porečkog dekanata: preč. Rikard Lekaj, preč. Marijan Kancijanić, vlč. Ivan Kramar, vlč. Hektor Bernardez te župnik domaćin vlč. Ivan Princ. Nakon mise uslijedila je procesija po mjestu s kipom sv. Martina, a proslava Martinja u čitavom mjestu i okolici nastavljena je tijekom cijelog dana uz najrazličitije zabavne, sportske, kulturne i gastronomiske sadržaje. (T)

SVEĆANO OBILJEŽEN SPOMENDAN SV. HUBERTA

KRINGA Članovi Lovačke udruge „Golub“ iz Tinjana zajedno sa župnim uredom u Kringi organizirali su deseto svećano obilježavanje spomen-dana sv. Huberta, zaštitnika lovaca.

Nakon okupljanja ispred župne kuće lovci su, u svećanim odorama, predvođeni stjegonošama, svećano ušli u župnu crkvu sv. Petra i Pavla u Kringi. Misno slavlje predvodio je vlč. Ilija Jakovljević, župnik u Fažani. Uz njega je koncelebrirao i župnik domaćin vlč. Stipan Bošnjak. „Danas, povodom vašeg zaštitnika sv. Huberta, želimo svi zajedno Bogu zahvaliti za vaše zajedništvo“, rekao je Propovjednik na početku prigodne homilije. Znamo iz života sv. Huberta da je bio bogataš i plemić, oženjen i otac, ali je postao i pustinjak, i svećenik i biskup, dapače svet, naglasio je Propovjednik. Njegov nam primjer govori da kršćanin može i treba živjeti u svakom staležu i da njegova vjera treba utjecati na njegov život. Sv. Hubert je u lovnu poznao Boga, poznao je Božji poziv. Kad mu se objavio u svjetlećem križu koji mu je pokazao jelen, Hubert je u tom znaku prepoznao poziv da svoj život posveti Kristovu križu. Mogli bismo reći: priroda i lov doveli su ga k Bogu. Bog nam snažno progovara preko prirode, samo je u toj prirodi potrebno znati čitati Božje znakove. „I vi, dragi lovci, dok jurišate na svoje trofeje, poštujte prirodu i s ljubavlju se odnosite prema onome što lovite“, preporučio je Propovjednik okupljenim lovcima, te istaknuo, „a u tome vam pomažu i vaši vjerni pratitelji, vaši psi koje trebate s ljubavlju njegovati. Neka vam Bog Stvoritelj svega što postoji, po zagovoru sv. Huberta, uđijeli da možete biti dobri lovci te vas čuva u zajedništvu i bio vam na pomoći“, zaključio je vlč. Jakovljević. Na kraju misnog slavlja okupljenima se prigodnim zahvalama obratio župnik, vlč. Bošnjak, posebno zahvalivši predvoditelju slavlja, župnom zboru koji je pjevao tijekom mise te svim okupljenim lovcima koji su svojim dolaskom uveličali misu u čast sv. Hubertu. Svečana proslava sv. Huberta, na inicijativu Lovačke udruge Golub Tinjan, održava se deset godina, svake godine naizmjence u jednoj od triju župa koje se nalaze na području Općine Tinjan, Kringa, Muntrilj i Tinjan, rekao je načelnik Općine Tinjan i predsjednik Lovačke udruge Goran Hrvatin. Inicijativu je 2004. pokrenuo, sada već pokojni lovac, Silvano Rajko, zajedno s prethodnim predsjednikom Udruge Teodorom Brečevićem. Večer je nastavljena druženjem uz prigodan domjenak. (G. K.)

SV. MARTIN U VRSARU

VRSAR: O blagdanu sv. Martina biskupa, zaštitnika vrsarske župe, svećano misno slavlje predvodio je mons. Ivan Hren, kanonik Prvostolnog kaptola zagrebačkog. Uz mons. Hrena koncelebrirali su o. Josip Rimac, provincial Bosonogih karmelićana, vlč. Josip Kalčić, župnik Sv. Lovreča Pazeničkog, vlč. Ivica Butković, župnik Funtane i Fuškulina, p. Drago Marić, karmelićanin, te župnik domaćin vlč. Lino Zohil. Misno je slavlje pjevanjem uveličao župni zbor, a osim mnoštva vjernika iz tog i susjednih dekanata na misi su sudjelovala djeca mjesne osnovne škole, zajedno sa svojim učiteljima, te predstavnici Općinskog poglavarstva i čelnici ustanova i javnih poduzeća. Mons. Hren je u homiliji istaknuo Martinovu spremnost na žrtvu i darivanje, pomanjanje bližnjemu, povezujući to s odlomkom iz Matejeva Evanđelja: „Ljubi Gospodina Boga svojega svim srcem svojim, i svom dušom svojom, i svim umom svojim. To je najveća i prva zapovijed. Druga, ovoj slična: Ljubi svoga bližnjega kao sebe samoga.“ Propovjednik je nadalje naglasio požrtvovnost i sebedarje u odnosima prema bližnjemu, posebno istaknuvši uzajamnost i obostranost koje bi trebale na poseban način resiti obiteljske i druge bliske odnose: roditelja prema djeci, ali i djece prema roditeljima, učitelja prema učenicima, ali i učenika prema učiteljima, i druge slične primjere. Nakon misnog slavlja druženje je nastavljeno ispred crkve, uz prigodno osvještenje za sve okupljene. (T)

PROSLAVA SV. MARTINA

LIŽNJAN: U utorak 11. studenog 2014. godine u Ližnjanu je misno slavlje o blagdanu zaštitnika župe, sv. Martina biskupa, predvodio porečki i pulski biskup mons. Dražen Kutleša, u koncelebraciji s dugogodišnjim župnikom te župe vlč. Atilijem Krajcarom, vlč. Tončijem Jukopilom koji je rođen u Ližnjanu, sadašnjim župnikom vlč. Josipom Zovićem, te vlč. Vladimirom Brizićem, vicekancelarom bBiskupije. Uvodnim pozdravom okupljenima se obratio župnik vlč. Zović, a jedna je župljanka izrekla sažetak povijesti mjesta Ližnjan, čiji početci sežu još u doba Ilira, te spomenula činjenicu da je za izgradnju ližnjanke župne crkve velikim dijelom zasluzan biskup Juraj Dobrila. Crkva je svećano posvećena 1881. godine, a biskup Dobrila se osobno zanimalo za izgradnju crkve te u tome uvelike i materijalno pomogao. Sveti Martin bio je vojnik iz prisile, biskup iz dužnosti, a redovnik iz želje, naglasio je mons. Kutleša. Svetog Martina se sjecamo, ne zbog nekog velikog vojničkog poduhvata, niti kao biskupa po izgradnji neke velebitne katedrale, već ga pamtim po njegovu altruizmu. On je već kao mlada osoba shvatio pitanje smisla čovjekova života. Sv. Martin je shvatio, ono što nam govori Evanđelje, da će čovjek biti suđen ne po obrazovanju, bogatstvu ili nečem trećem, već samo i isključivo po djelima milosrđa, po djelima ljubavi prema bližnjemu. Sv. Martin poznat je po gesti dijeljenja svoga ogrtića sa siromašnim. Zapitajmo se koliko bi društvo bilo bolje da ima više takvih koji su spremni dijeliti svoje s bližnjim. Sv. Martin nam je svojim životom pokazao ono što je sv. Augustin govorio, da čovječe srce nije istinski zadovoljno sve dok se ne smiri u Gospodinu. Svetci su nastojali i trudili se živjeti slijedeći Isusa, upravo nam ih zato Crkva stavlja kao uzore, a sakramente nam daje kao sredstva lakšeg suočavanja tim uzorima, zaključio je Biskup. Na kraju je mise vlč. Jukopila poklonio svojoj rođnoj župi svoje autorsko djelo, sliku crkve sv. Mihovila koja se nalazila u Ližnjanu, a srušili su je komunisti 1945., što je na slici i zapisano. Predstavnici su župljana Biskupu predali prigodan dar. Biskup je u završnom obraćanju izrekao raspoloživost Biskupije za sudjelovanje u obnovi srušene crkve sv. Mihovila, ako do nje dođe. Nakon mise uslijedila je procesija po mjestu s kipom sv. Martina te po povratku u crkvu svečani blagoslov. U poslijepodnevnim satima u prostorima Općine predstavljen je kratkometražni dokumentarni film „Martinija u Ližnjanu“, udruge Istarski ljetopis, koji se bavi dugom tradicijom ovog crkvenog, ali i svjetovnog slavlja. Proslava Martinja nastavljena je u znaku kulturnih, zabavnih i gastronomskih sadržaja. (T)

Prijenos relikvija bl. Miroslava Bulešića

Nakon prijenosa iz Lanišća u Svetvinčenat godine 1958. te potom 2003. s groblja u župnu crkvu, sada su zemni ostatci bl. Bulešića pronašli svoje konačno mjesto u oltaru crkve Navještenja Marijina

Svetvinčenat: Posveta oltara i prijenos relikvija bl. Miroslava Bulešića u oltar župne crkve u Svetvinčentu održana je u subotu 25. listopada, na dan kada je on godine 1942. u toj istoj crkvi primio đakonsko ređenje. Nakon prijenosa iz Lanišća u Svetvinčenat godine 1958. te potom 2003. s groblja u župnu crkvu, sada su zemni ostatci bl. Bulešića pronašli svoje konačno mjesto u oltaru župne crkve Navještenja Marijina. Svečano mišno slavlje u koncelebraciji s četrdesetak svećenika predvodio je porečki i pulski biskup Dražen Kutleša, a propovijedao je umirovljeni biskup Ivan Milovan. Svečanost je počela procesijom s Blaženikovim moćima od župne kuće, preko mjesnog trga do crkve. Sarkofag s relikvijama po ulasku u crkvu položen je na jedan od bočnih oltara. "Poždravljam biskupa Dražena, subraću svećenike i redovnike, sestre redovnice, domaće župljane Svetvinčenta i sve vas, braćo i sestre, današnje hodočasnike koji ste došli u ovu župnu crkvu; u prigodi posvete novog oltara u ovoj crkvi i prijenosa zemnih ostataka, 'translacijske relikvije' našeg mučenika i blaženika Miroslava Bulešića, izvađenih iz grobnice na dnu ove crkve gdje su bile od 2003., u ovaj novi oltar gdje će relikvije trajno ostati i biti čašćene, te kamo će mnogi hodočasnici dolaziti, moliti, iznositi svoje zavjete, molbe, preporuke i zahvale; vjerujemo, zagovorom bl. Miroslava i doživjeti uslišanje", istaknuo je biskup Milovan u propovijedi... Nakon lanjske beatifikacije, toga svečanog pravorijeka Crkve o svetosti našega don Mire, mi doživljavamo kako je po današnjem polaganju njegovih relikvija u novi oltar, blaženi Miroslav još više s nama, upravo u našoj sredini, na du-

hovan, ali vrlo stvaran način, i tu nam on trajno govori svojim svetim životom, pomaze nas svojim zagovorom.

Današnje slavlje posvete oltara i prijenosa Blaženikovih relikvija događa se na dan 25. listopada, upravo na dan kad je 1942. tada mladi kandidat svećeništva Miroslav Bulešić u ovoj župnoj crkvi bio zaređen za đakona. Lijepo li koincidencije! Sličnu je koincidenciju imao i Blaženik rođendan, 13. svibnja 1920., bio je to također dan kad se bila ukazala Majka Božja u Fatimi, tri godine ranije, 1917. (tu je podudarnost don Miro rado isticao). A na taj isti dan 13. svibnja 1958. ondašnja će vlast – nakon mnogih molbi mučenikove majke – konačno dopustiti prijenos njegova tijela s groblja u Lanišću na svetvinčentsko groblje. „Zanimljivih li podudarnosti“, istaknuo je biskup Milovan.

Danas je obljetnica primanja reda đakonata don Mire. S kakvim je raspoređenjem on primao taj sveti red, svjedoči njegov Duhovni dnevnik: "Dana 25. oktobra, na blagdan Krista Kralja, primio sam u Svetvinčentu sveti red đakonata. Prikazao sam se sasvim svojemu Bogu: na njegovu čast i spas duša. Ganutim sam se srcem približio oltaru Božjem i ondje postavio svega sebe: svoje srce, svoju dušu. Nisam htio pustiti ništa za se, već sam htio sve Tebi darovati, moj Bože... Bog mi bio milostiv i držao me vjernim kod sebe." Možemo misliti kao je doista svim srcem, ali i kako ozbiljno i zrelo taj mlađi čovjek prihvatao svoje ređenje kao potpuno predanje Bogu u služenju ljudima. On je tako, ozbiljno i dosljedno, shvaćao i čitavo svoje kasnije poslanje. Don Miro nam svjedoči kako se iskrena vjera ne glumi. Ako je iskrena i prava, ona je uvijek i poziv i nutarnje predanje Bogu. A mučeništvo je samo posljedica takvog ozbiljnog življenja vjere. Kardinal Kuharić upravo se tako izrazio na proslavi 50. obljetnice Bulešićeva mučeništva: "Mučeništvo se ne glumi." Ono je samo najljepši plod, upravo kruna pravoga, dosljednog življenja vjere.

Bl. Bulešić primjerom poziva na takvu zrelu vjeru, koja u molitvi vodi vjernika k otvorenosti srca i suočenju s Bogom, koji

nam je Otac i Prijatelj, ali nas postavlja i pred zahtjeve života, tako da je kršćanski život uvijek obilježen i trpljenjem koje, u ovom svijetu, nužno proizlazi iz vjernosti savjesti, Bogu, obitelji, čovjeku. Don Miro je znao govoriti o tom tzv. "bijelom mučeništvu" na koje smo svi pozvani. To je jedini put istinskog vjernika jer: "Tko ne nosi svoga križa svaki dan, ne može biti moj učenik", govorili nam Isus. Naš blaženi Miroslav poziva nas da ga naslijedujemo, zapravo da zajedno s njim idemo Kristovim putem. Živimo u vremenima duhovne pomutnje, kada se tako bučno nameće neopoganski hedonizam, individualizam i materijalizam: "samo što je lakše i ugodnije", "što će za to dobiti, zaraditi?", pa se smisao života pokušava naći samo u novcu, lagodnu životu, zabavi. No, sljedbenici takvog puta brzo postaju nesretna, prazna i depresivna bića. Jer čovjek je upravo "kodiran" za smisao i za nadu. Kristov je put teži, zahtjevniji, ali zato ispunja radošću, mirom, nadom i smislom, poručio je biskup Milovan i zaključio: "Naš blaženi Miroslav ovdje i danas govoriti nam: 'Ustrajte na putu vjere, nade i ljubavi; ne dajte se pokolebiti. Svjedočite svoju vjeru svagdanjim životom u obitelji, u društvu, odgojem djece i mladih, prenošenjem pravih vrijednosti na njih – riječju i primjerom života, solidarnošću s onima koji trpe, zalaganjem za opće dobro u društvu. Takav će život donijeti prave grozdove ploda i u ovom životu i u vječnosti'." Nakon homilije te pjevanja Litanijskih svih svetih sarkofagi s Blaženikovim relikvijama položeni su u oltar, a neposredno prije umetanja njegov brat Josip Bulešić iskazao je posebnu osobnu počast zemnim ostacima don Mira. Sarkofag je umetnut i zatvoren, a nakon toga je biskup Kutleša posvetio oltar. Na kraju misnoga slavlja održan je ofer, čašćenje relikvija te ophod iza oltara gdje se nalazi reverenda u kojoj je Blaženik podnio mučeništvo.

Biskup Kutleša je na kraju posebnu zahvalnost izrazio biskupu Milovanu, vicepostulatoru mons. dr. Vjekoslavu Milovanu te svim suradnicima u ordinarijatu za sav trud uložen u sve aspekte rada na štovanju bl. Miroslava Bulešića. (G. K.)

SUSRET ŽUPNIH CARITASA POREČKE I PULSKE BISKUPIJE

Unedjelju 16. studenog u Pazinskom je kolegiju održan susret članova župnih Caritasa Porečke i Pulske biskupije. Prigodno predavanje održao je ravnatelj Caritasa Đakovačko-osječke nadbiskupije vlč. Ivica Rebić. On je predstavio ustroj Caritasa svoje nadbiskupije, izložio mnogobrojne tekuće projekte na razini nadbiskupijskog i dekanatskih Caritasa, s posebnim osvrtom na djelovanje tijekom katastrofalne poplave koja je zahvatila pojedine dekanate te naglasio kako je nakon poplave Porečka i Pulsko biskupija prva poslala pomoć.

Poplavljena područja

U uvodnom je obraćanju ravnatelj Caritasa Porečke i Pulsko biskupije vlč. Željko Zec ukratko podsjetio na sudjelovanje Porečke i Pulsko biskupije u sakupljanju pomoći za poplavljena područja. Caritas je prvo donirao 30 tisuća kuna za Sisačku biskupiju, zatim po 60 tisuća za Požešku i Đakovo. Biskupija je odmah nakon poplave izdvojila 100 tisuća kuna za pomoć populaciji pogodenoj poplavama, a kasniji iznosi poslani za pomoć bili su još mnogo veći. U više su navrata poslani i tegljači s hranom i drugim potrepštinama. Pošiljke je, zbog dobra poznавanja terena, pratilo vlč. Stjepan Bošnjak, koji je ovom prigodom ukratko iznio dojmove i iskustva s tih putovanja te zahvalio članovima Caritasa na sakupljanju pomoći. Vlč. Bošnjak je posebno poхvalio spremnost i organiziranost djelatnika i volontera Caritasa Đakovačko-osječke nadbiskupije kod primanja, organizacije i evidentiranja primljene pomoći. Vlč. Zec

je iznio informacije o pojedinim tekućim projektima Caritasa Porečke i Pulsko biskupije te najavio održavanje ovogodišnjeg Caritasova koncerta u sportskoj dvorani Pazinskog kolegija u subotu 20. prosinca 2014.

Caritas Đakovačko-osječke nadbiskupije

Vlč. Rebić je predstavio ustroj Caritasa svoje nadbiskupije, izložio mnogobrojne tekuće projekte na razini nadbiskupijskog i dekanatskih Caritasa, s posebnim osvrtom na djelovanje tijekom katastrofalne poplave koja je zahvatila pojedine dekanate te naglasio kako je nakon poplave Porečka i Pulsko biskupija prva poslala pomoć. Predavač je okupljene upoznao sa struktukom Caritasa svoje nadbiskupije, koji obuhvaća 6 regionalnih, 11 dekanatskih te 92 župna Caritasa. Godišnji je proračun od 7 do 9 milijuna kuna, što uprihode vlastitim projektima te donacijama od ustanova, institucija i gospodarskih subjekata. Sveukupno zaposlenih u Caritasu imaju 25, koji rade na koordinacijama te u domovima i javnim kuhinjama u vlasništvu Caritasa. Osim djelatnika, kontinuirano je, prema mogućnostima, aktivno i oko 350 volontera, od čega su 32 % umirovljenici, 22 % domaćice i 46 % ostali. Caritas stalno ili povremeno, na različite načine, pomaže sveukupno oko 35 tisuća obitelji, odnosno 120 tisuća osoba. Među trenutno aktualnim projektima CAĐON-a (Caritasa Đakovačko-osječke nadbiskupije), vlč. Rebić je istaknuo: „Ljubav uvijek nađe put“ – stalni projekt za pomoć stradalima u poplavama, Zakladu „Nikola Dogan“ za pomoć uče-

nicima i studentima, Tjedan solidarnosti i zajedništva s ljudima i Crkvom u BiH, Jedan novčić – zalog za našu budućnost, I mi smo tu, Dječja košarica, Savjetovalište za trudnice i roditelje novorođene djece, Kompetentni roditelji – kompetentna djeca, Izvršavanje rada za opće dobro na slobodi osuđenika, Prihvatanje materijalne pomoći iz inozemstva, Resocijalizacija beskućnika, Za topli obrok više, Blaženje je davati nego primati, Veliko srce za male ljude, Centar za dijete u Osijeku, Centar za mlade u Belom Manastiru, Centar za prihvat beskućnika u Osijeku, Ljetovanje u Martinšćici na Cresu, Pučka kuhinja u Osijeku, Slavonskom Brodu te uskoro u Vinkovcima i Vukovaru, Projekti s Romima, Izvršavanje posebne obveze za maloljetničke prijestupnike, Projekt 3C, i druge. Osim na realizaciji projekata kontinuirano se ulaže u edukaciju djelatnika te se organiziraju duhovne obnove za djelatnike i volontere Caritasa na svim razinama. Dio je projekata i stalna suradnja s nacionalnim Caritasom, nevladinim organizacijama, institucijama na lokalnoj i državnoj razini te s Nadbiskupijskim tiskovnim uredom. Izlaganje je pobudilo velik interes nazočnih pa su uslijedila mnogobrojna pitanja, najviše o načinu provedbe spomenutih akcija. Uslijedile su radionice po grupama u kojima je bilo riječi o poteškoćama na terenu te rasprava o prijedlozima za što bolju učinkovitost na terenu te o perspektivama angažiranja većeg broja ljudi u župne Caritase. Susret je zaključen zajedničkom večerom svih sudionika skupa. (G.K.)

Ana Bedrina

voditeljica podružnice Hrvatske matice iseljenika u Puli

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA PODRUŽNICA PULA - MALI URED ZA BROJNO ISELJENIŠTVO

PRIPREMIO: ŽELJKO MRAK

Nakon radnog iskustva u prosvjeti i kasnije kao nastavnica glazbenog odgoja u osnovnoj školi radni je put gospođe Ane Bedrina krenuo prema nečemu za što se nije posebno pripremala. Rad u pulskoj podružnici Hrvatske matice iseljenika u potpunosti ju je ispunio i obogatio. Na tom je radnom mjestu ostvarila komunikaciju s uglednim ljudima svih profesija, kreirala umjetničke programe, uživala u glazbi koja je njen hobi od djetinjstva i osjetila da može biti most za povezivanje Domovine i iseljene Hrvatske.

L: Deseta je obljetnica pulske podružnice Hrvatske matice iseljenika. Od samog početka vodite ovu podružnicu. Kakvi su bili početci?

S tim u svezi moram napomenuti nešto što mi je pomoglo u poslu koji obavljam. Naime, i ja osobno imam iskustvo življenja izvan Domovine. S obitelji sam nešto više od sedam godina živjela u Italiji, u Padovi. Nije puno, ali nije ni malo za jednu obitelj. Čudne okolnosti odvele su nas u grad hrvatskog svetca o. Leopolda Mandića i sv. Antuna na čiji sam blagdan 13. lipnja i ja rođena. Otišli smo u vrijeme Jugoslavije, dvije godine prije Domovinskog rata, a vratili se krajem rata u samostalnu Hr-

vatsku. Iako Padova nije daleko od Istre i Hrvatske, poprilično smo osjetili duh iseljeničkog života i kakav je to osjećaj „biti stranac“. Naša su se djeca dobro snašla, odlično smo svi svaldali talijanski jezik, radili dobre poslove, imali za život, ali..... nije to dovoljno da budeš dobro. Nešto ti „fali“. Na poziv nekih prijatelja suprugu je ponuđen posao, pa smo se vratili u Pulu. Tada je Ante Beljo, ravnatelj Hrvatske matice iseljenika i Hrvatskog informativnog centra (otvorenog radi izvještavanja u svijet o Domovinskom ratu) tražio osobu za otvaranje ureda za Istru pa sam ja kao povratnica iz iseljeništva s nekim malim iseljeničkim iskustvom uspjela dobiti to mjesto. Tada sam se pitala: „Što bi se tu moglo raditi?“ Nema tradicije, mentora, nitko u Istri nema iskustva da mi pomogne. Počela sam od nule. Krenula sam sa željom da budem pri ruci brojnim iseljenicima koji dolaze u Istru, da pomognem onima koji se žele vratiti kao ja. Danas imam velika i bogata iskustva u tome radu i puno dragih suradnika i prijatelja i jako sam zadovoljna. S iseljenicima ne možete raditi samo službeno, s njima se povezujete i uz posao postajemo i prijatelji. Zajednički se projekti jednostavno ne zaboravljaju jer ih oni vezuju uz Domovinu kojoj su daleko.

L: Iako naziv dosta govori, približite našim čitateljima što je zapravo HMI i kako je organizirana?

Na samom početku imala sam problem predstavljanja HMI-ja jer je kod ljudi postojala dvojba: Hrvatska matica iseljenika i Matica hrvatska? Je li to isto? Ako smo samo to naučili razlikovati tijekom ovog razdoblja, isplatilo se raditi na tome. Kad bi me pitali za razliku, najkraći moj odgovor bio je: „HMI radi za Hrvate u svijetu, a Matica hrvatska uglavnom za ove doma.“ Iako to nije u potpunosti točno jer imamo Matice hrvatske u svijetu, ali bolje smo se razumjeli. Osnovni su podatci o našoj HMI da je to državna ustanova, a ne nikakva udružba, kako se često misli. Danas, hvalevrijedno, možemo reći da uz HMI imamo i još Državni ured za Hrvate izvan RH. Je li to potrebno? Ako bismo uzeli u obzir da prema mnogim procjenama, uz

Republiku Hrvatsku od preko četiri milijuna stanovnika, još toliko (ili da je i polovica) Hrvata živi u iseljeništvu, te su institucije jako potrebne. Koliko su učinkovite, to je drugi dio priče. Na tome sigurno treba raditi više. Posebno sada kad su se mnoge granice izbrisale, a prometna sredstva postala pristupačnija, tom bismo se suradnjom mogli samo obogatiti i usavršavati. Kao što je dijaspora bila aktivna sudionik u Domovinskom ratu, i danas je to nepresušan izvor za hrvatsko gospodarstvo, turizam, stručnost, profesionalnost, ali samo ukoliko bismo našli način zajedničkog komuniciranja i nesobičnog povezivanja bez granica.

Sjedište HMI-ja je u Zagrebu uz koncertnu dvoranu „Vatroslav Lisinski“, a uz nju djeluje još pet podružnica u gradovima: Vukovaru, Rijeci, Puli, Splitu i Dubrovniku s jednim voditeljem. Svaka podružnica, uglavnom najiseljenijih krajeva Hrvatske, ima zadaću povezivati, informirati, posjećivati, savjetovati sve povratnike ili samo posjetitelje iz iseljeništava. Manje ima povratnika, ali su brojni Hrvati turisti, koji redovito dolaze u sve dijelove Hrvatske, pa tako i u Istru. Hrvatski su iseljenici vrlo poželjni turisti jer dolaze u zavičaj na duže vrijeme od osam dana (neki dolaze i dvaput godišnje ili ostaju po mjesec dana), donose svoj novac i poklone, obnavljaju stare kuće i baštinu, pomažu u školovanju rodbinske djece, kupuju hrvatske proizvode. Bilo bi zanimljivo znati koji je godišnji prihod od naših turista – iseljenika? Ujedno, oni su najbolji promicatelji Hrvatske i njezinih ljepota u svojim drugim domovinama.

L: Koliko je važan rad HMI-ja za povezivanje Hrvata u Domovini i inozemstvu?

Jako je važan. Ali na to se premalo obraća pozornost i nedovoljno se radi. U

Hrvatskoj postoji neka vrsta zavisti, od malog čovjeka pa do onih na višim razinama, prema svima koji su „tamo vani“. To sam vrlo dobro osjetila u svome radu. Iseljenici su uvijek dobrodošli kao humanitari u ratu i miru, ali kao povratnici i stručnjaci nisu poželjni. Oni to znaju, a i mi ovdje to znamo. I to je naša nevolja i propust. To potvrđuje i podatak iz Domovinskog rata, kada je iseljeništvo bilo uzdizano do neba, očekivalo se da pomogne u svemu materijalnom, a još više u lobiranju kod vanjskih političkih sila da rat što prije prestane. I tada je iseljeništvo iz svih dijelova svijeta pokazalo svu svoju ljubav za Domovinu i mir u njoj. Puno, puno su davali. Ali kad je rat završio, pa sve do danas, o iseljeništvu se malo brine i zna. Ipak, HMI i naše podružnice povezuju danas velike i uspješne iseljenike, školovane na priznatim sveučilištima, s domovinom Hrvatskom razmjenjuju se iskustva i dovode stručnjaci. Kada naši mladi ljudi odlaze iz Hrvatske jer, nažalost, opet odlaze, najčešće im hrvatske zajednice i Hrvatske katoličke misije budu prvi punktovi za snalaženje u tudišti. To su prave hrvatske oaze čuvanja hrvatskog jezika, identiteta, vjere, običaja i ostale hrvatske baštine. I kad mislimo da je ponegdje došlo do asimilacije, javljaju se osjećaji privrženosti novih naraštaja korjenima i traganje za hrvatskim identitetom. Jedan je od naših poslova i pronalaženje podataka o podrijetlu naših iseljenika u našim arhivima. HMI već desetljećima u svojim projektima podržava nove potomke naših iseljenika u očuvanju hrvatskoga identiteta. O tome govore naše webne stranice www.matis.hr.

L: Vrlo ste zauzeti u djelovanju podružnice. Koje su najznačajnije aktivnosti u svezi s Vašom podružnicom?

Ima tu nekoliko odgovora. Ako govorimo o iseljenicima-povratnicima, potrebna im je pomoći oko snalaženja u našoj administraciji koja je sasvim drugačija od onih u zemljama gdje žive. Njihove su navike drugačije, a mi često ni sami ne znamo kolika ćemo vrata otvoriti prije nego riješimo neki problem. Nešto što njima jako smeta jesu privilegije ili očekivane „nagrade“. Došli su kući, ali mnogi se nakon nekoliko godina razočaraju i ponovno vraćaju u svoje prijašnje zemlje. Nije lako biti iseljenik, ali nakon nekoliko desetljeća u tudišti, postaje se stranac i u vlastitoj domovini. To je često vrlo gorka spoznaja.

Pulska podružnica HMI-ja ima svoje najbliže iseljenike u Italiji, Austriji i posebno u Gradišću. Tu su nakon Domovinskog rata osnovane prve Hrvatske zajednice i s njima sam imala puno zajedničkih projekata, uglavnom na kulturnom i turističkom planu. U Trstu se tradicionalno održava Hrvatska večer, zatim večer hrvatskih

**HRVATSKA MATICA
ISELJENIKA UTEMELJENA JE
1951. GODINE, A DANAS DJELUJE
U SKLADU SA ZAKONOM O
HRVATSKOJ MATICI ISELJENIKA
ŠTO GA JE PRVI SAZIV SABORA
NAKON DEMOKRATSKIH
PROMJENA PRIHVATIO, NA
SJEDNICI ODRŽANOJ 28.
PROSINCA 1990. GODINE.
UNUTARNJA ORGANIZACIJA HMI-
JA UREĐENA JE STATUTOM, KOJI
JE UPRAVNI ODBOR PRIHVATIO
6. VELJAČE 1992. GODINE, A TIM
JE DOKUMENTIMA HRVATSKA
MATICA ISELJENIKA (HMI)
DEFINIRANA KAO SREDIŠNJA
NACIONALNA USTANOVA ZA
OBAVLJANJE DRUŠTVENE I
PRIVREDNE DJELATNOSTI
OD ZNAČENJA ZA POLOŽAJ
HRVATSKIH ISELJENIČKIH
ZAJEDNICA I ZA HRVATSKE
ETNIČKE MANJINE U DRUGIM
DRŽAVAMA, ZA ISELJENIKE
S TERRITORIJA REPUBLIKE
HRVATSKE I HRVATE KOJI ŽIVE I
RADE U INOZEMSTVU, A POTJEĆU
IZ DRUGIH DRŽAVA, KAO I ZA
ČLANOVE NJIHOVIH OBITELJI
KOJI BORAVE U STRANIM
ZEMLJAMA.**

jedriličara na regati „Barcolana“, u Padovi Susret Hrvata Italije o blagdanu sv. Leopolda Mandića oko 12. svibnja, pa Festa dei popoli – Sajam naroda, gdje se predstavlja

turistička i gastronomска ponuda Istre i Hrvatske, brojne izložbe, koncerti, tribine i dr. Iako je New York daleko, Istrana тамо има mnogo па су и они česti gosti u našem uredu. Radi potreba boljeg snalaženja povratnika, osnovan je i Klub povratnika iz iseljeništva „Krasna zemlja“.

L: S kim sve surađujete i kakva je suradnja s ustanovama na lokalnoj i nacionalnoj razini?

Prema potrebama projekata ostvarene su suradnje s brojnim ustanovama, tvrtkama i pojedincima. Ali ne dovoljno. Povremeno surađujemo s nekim Turističkim zajednicama, sa školama, folklornim društvima, književnicima, likovnim umjetnicima, glazbenicima. Ako uzmem u obzir brojno iseljeništvo na sve četiri strane svijeta, onda je ta suradnja vrlo skromna. Ona spontano „plane“ samo u velikim nevoljama i potrebama. Trebalo bi surađivati s odjelima za međunarodnu suradnju, kulturnu, sportsku i obrazovnu, u Istarskoj županiji, u gradu Puli i drugim gradovima i mjestima. Hrvatsko je iseljeništvo veliki kapital i stručni potencijal koji bi i danas, u vrijeme mira, mogao puno pomoći u razvitu i jačanju naše zemlje.

L: Blisko surađujete s Hrvatskom zajednicom u Trstu?

Da, Hrvatska zajednica u Trstu i pulska podružnica HMI-ja nekako su zajedno krenule u posao. Puno smo se družili, pripremali razne projekte, radosni da nakon preduge povijesne „šutnje“ i brojni Hrvati u Italiji dobiju neko svoje mjesto. Na primjer, Daniel Načinović je držao tečaj hrvatskog pisanja za odrasle i nastalo je ne-

RAZGOVOR

koliko hrvatskih romana u Trstu. Nekoliko je Talijana naučilo hrvatski jezik pa su čak postali prevoditelji. Napravljena je velika izložba istarskom slikaru Josipu Crnoboriiju koji se nakon 53 godine iseljeničkog života vratio u Domovinu, a prije odlaska u Argentinu imao je zadnju izložbu također u Trstu 1946. godine. Bilo je lijepo gledati transparente „Josip Crnobori – un pitore croato“ preko ulica Trsta, zatim velika izložba o izumitelju daktiloskopije (identifikacija osobe otiskom prsta) Ivanu Vučetiću, predstavljanje Bokeljske mornarice koja je navelikost ostavila traga u Trstu. Nemoguće je spomenuti sve projekte s Hrvatskom zajednicom u Trstu i njegovim kreativnim i ambicioznim predsjednikom Damirom Murkovićem. Ali, ipak je najveći posao učinjen kad je tijekom devet godina istraživanja i pisanja najboljih stručnjaka predstavljena velika monografija „CROATI A TRIESTE“. Tiskana je na talijanskom jeziku kako bi bila pristupačnija i samim Tršćanima kojima se htjelo predstaviti bogatu hrvatsku nazočnost u tome gradu. Hrvati u Trstu imaju svoj trag od prije više od 500 godina. Bilo je tu moreplovaca, pjesnika, političara, slikara, kipara, glazbenika, biskupa, tiskara, a sve je bilo obavijeno velom zaborava. U toj je knjizi od preko 500 stranica ispisana svaka značajnija nazočnost Hrvata u Trstu. Velik i važan posao. Značajna nazočnost Hrvata nekada pa sve do danas bila je još u Veneciji, Padovi, Milani i Rimu. Moliški su Hrvati posebna, vrlo draga priča i jedino su oni priznati kao jezična (ne i nacionalna) manjina. Njihova

obnova i razvoj počeli su nastankom samostalne Republike Hrvatske.

L: Matica hrvatska, Čakavski sabor, Društvo hrvatskih književnika, važne su hrvatske institucije. Imate li nekih zajedničkih projekata ili kako tu suradnju još više razviti?

Da, neke manje suradnje dogodile su se sa svima, ali ne dovoljno. Sve te institucije rade na više-manje volonterskoj osnovi i svojim su programima orijentirane na svoj grad ili malo šire. Sredstva su im skromna, kao i za sve što se tiče kulturnih projekata, a HMI ima zadatak svakodnevne komunikacije s iseljenicima, pripremu i organizaciju projekta u zemlji i inozemstvu. Ponekad pripreme traju nekoliko mjeseci. Nažalost, puno se gubi vremena i na pronalaženju raznih sponzora za realizaciju projekata. Ovdje svakako želim spomenuti vrijednu suradnju s HKUD-om „Franjo Glavinić“ i Maticom hrvatskom iz Rovinja na projektu „Susreti književnika hrvatskih manjina s književnicima u RH“. Ti se Susreti održavaju već jedanaest godinu uz potporu Grada Rovinja i postali su omiljeno okupljalište ljubitelja pisane riječi. I to je jedan „most“ za povezivanje dviju hrvatskih književnosti u jednu.

L: Sjedište je podružnice HMI-ja u Puli. Imate li odgovarajući prostor za rad?

Zahvaljujući tadašnjem gradonačelniku Pule, pokojnom gospodinu Delbiancu, kada se otvarao naš ured, dobili smo dobru lokaciju u središtu Pule, nedaleko Arene, u Carrarinoj 7. Međutim, prostor je nakon

nekog vremena, zbog vlage vrlo oštećen te se već nekoliko godina čeka na njegovo uređenje. U ovom stanju nije reprezentativan za primanje gostiju ni prezentaciju projekata pa se oni održavaju u drugim prostorima u gradu Puli.

L: Na koji su način istarski iseljenici uključeni u rad HMI-ja?

Istarski iseljenici dolaze u svoj zavičaj koji poznaju, imaju svoju rodbinu i prijatelje. Stoga im naš ured nije nužno potreban kao informativno mjesto, osim iznimkama. Ipak, imali smo nekoliko predstavljanja naših Istrana iz svijeta kao umjetnike, slikare, glazbenike, stručnjake u nekim profesijama. Naprimjer: krasan koncert brata pijanista i sestre sopranistice Fran-kovich iz Kolorada, podrijetlom iz Labina. Vrlo uspješna tribina s ocem Frankovićem, stručnjakom za liječenje multiple skleroze za sve koji boluju od te teške bolesti. Stručna tribina za socijalne djelatnike Istre s Vesnom Fabris iz New Yorka koja je iznijela sasvim nova iskustva u tom važnom radu. Susret s predsjednikom Istrana iz Argentine, suradnja na izložbi Ivana Vučetića i dr.

L: Hrvatsko društvo danas i devedesetih godina prošlog stoljeća?

Hrvatsko se društvo približava velikom brzinom zapadnjačkom stilu života. To znači živjeti ubrzano, za karijeru ili za novac, bez vremena za duhovne i obiteljske vrijednosti. Tako nije bilo devedesetih. Naši iseljenici kad dolaze ovamo, još uvijek govore da se ovdje živi mirnije i da još ima malo vremena za šetnje ili sjedenje na suncu u našim kafićima u jutarnjim satima. U Kanadi, Americi, pa i bliže, u Italiji, toga nema. Radi se po 12 sati, uz predah nedjeljom tko može. Imaju veće plaće, nazovimo to viši standard života, ali za obitelj i sebe čovjek ima vrlo malo vremena. Je li to onda viši ili niži standard pitanje je prioriteta. Takav se način življenja približava i nama. I ovdje se počinje raditi više, ali plaće zato nisu veće. A gdje je vrijeme za djecu i obiteljska druženja, pjesmu, šetnje? Biti malo sam sa sobom postalo je luksuz.

L: Čestitam Vama i podružnici na hvalevrijednu i požrtvovnu radu u proteklih deset godina, uz želju da tako i nastavite.

Hvala Vama što ste u mjesecniku Lado-nji našli mjesta i za naše iseljenike. Obra-dovala me ta rubrika, a vjerujem da je naše iseljenike, još i više. Ova komunikacija može biti zanimljiva, obrazovna, jer se o iseljenicima malo piše i malo zna. Može biti obostrano korisna, i za nas „doma“ i za „one u tujini“. Srdačno pozdravljam sve čitatelje Ladonje!

BLAGDAN SVIH SVETIH U PULI

O blagdanu Svih svetih 2014. misno slavlje na pulskom Gradskom groblju predvodio je porečki i pulski biskup mons. Dražen Kutleša, uz koncelebraciju petnaestak svećenika. Nakon mise blagoslovljena je obnovljena svećenička grobnica.

Danas slavimo sve one koji nisu proglašeni svetima ni blaženima, ali koji su živjeli "svetim životom", rekao je Biskup. „Takve smo osobe i mi zasigurno poznavali u svome životu, počevši od majki i očeva, djedova i baka i drugih koji su bili dio našega života. Vjerujemo da su oni u nebu i upravo od njih tražimo da nas zagovaraju i sjećamo ih se jer je njihov odlazak ostavio veliku prazninu koju je nemoguće nadoknadići...“ Kako doći do vječnosti, do spasenja, što učiniti da baštimo život vječni? Isus iznosi svoj nauk, iznosi svoja Blaženstva, sažetak svega onoga što je govorio u Evandeljima. Sve što je rekao, rekao je kratko u onih osam Blaženstava. Time je želio reći da postoje Božje zapovijedi koje nas pozivaju da nešto radimo izvana, a Blaženstva nas pozivaju da činimo nešto iz dubine duše, da činimo iz nutrine svoga srca. Blago krotkim, blago mirtvorcima, blago milosrdnjima... Blaženstva su ta koja čine da, ako smo takvi u dubini svojih srdaca, onda i naša djela budu takva. Budući da smo djeca Božja, put je do našega odredišta Isus Krist i On nam je putokaz kako doći do te vječnosti. On je iz poslušnosti Ocu dao život kako bi spasio nas, i mi smo po uzoru na Njega pozvani na poslušnost. On je toliko ljubio Oca i Čovjeka da je iz kraljevstva nebeskog došao na ovu zemlju kako bi nas spasio. Smisao našega postojanja jest voljeti Boga i bližnjega, to je srž svih Blaženstava, stav srca koje se fokusira više na Boga i na druge ljudе nego na sebe, zaključio je Biskup. Misa je završena tradicionalnim blagoslovom grobova.

Posjet svećeničkoj grobnici

Nakon mise Biskup i svećenici posjetili su obnovljenu svećeničku grobnicu koja se nalazi odmah pored središnjeg križa na sredini starog dijela groblja. U grobnici je pokopano više pulskih kanonika, svećenika i redovnika. Nakon prigodne molitve Biskup je blagoslovio svećeničku grobnicu.

Grobnica je, zalaganjem generalnog vikara mons. Vilima Grpca, dekana preč. Milana Mužine i drugih pulskih svećenika, potpuno obnovljena. Povijesni kameni spomenici zadobili su svoj negdašnji sjaj, a posve je uređeno i okolno popločenje. Uređenje je prema projektu Mauricija Ferlina izvela tvrtka Istra Kamen, a radove je vodio g. Radovan Ladić. (G. K./L)

23. OBLJETNICA POGIBIJE PIROTEHNIČARA

PULA Kod središnjeg križa na gradskom groblju u Puli 10. 11. 2014. položeni su vijenci i zapaljene svijeće za četvoricu pirotehničara, koji su prije 23 godine poginuli prilikom razminiranja Zračne luke Pula. U nedjelju 10. studenog 1991. godine, nakon što je hrvatska vojska preuzeila zrakoplovnu bazu u Puli, prilikom razminiranja od nagaznih mina poginula su četvorica pirotehničara: bojnik Marijan Vinković i časnici namjesnik Dušan Bušić te pripadnici specijalne jedinice policije Vicalj Marjanović i Stevo Grbić. Nakon minute šutnje prisutnima se prigodnim govorom obratio načelnik Policijske uprave istarske Dragutin Cestar, koji je istaknuo kako iz ove velike tragedije trebamo pamtitи nesebičan čin domoljublja Marijana, Dušana, Vicalja i Steve, čin koji zauvijek ostaje u sjećanju njihovih obitelji, ali i svih nas. Prigodnim riječima i molitvom za poginule odavanje počasti pratilo je vlč. Ilij Jakovljević, policijski kapelan, koji je tom prigodom naglasio da se "danас, ovom komemoracijom prisjećamo tog nesretnog dana, ali želimo Bogu zahvaliti na tim hrabrim mladićima koji su svoje živote darovali za živote mnogih drugih. Vama, poštovane obitelji poginulih pirotehničara, izražavamo svoju ljudsku blizinu. Vaši najmiliji ugradili su svoje živote u temelje slobodne Države. Danas im se uime svih građana Pule, Istre i Domovine klanjam i zahvaljujem za hrabrost. Za pokoj njihove duše uputimo svoju molitvu nebeskom Ocu vjerujući da su oni danas dio nebeske domovine, vječnosti", zaključio je vlč. Jakovljević te izrekao prigodnu molitvu. (T)

10. obljetnica posvete župne crkve sv. Josipa

PULA Misno slavlje obilježavanja 10. obljetnice posvete župne crkve i pastoralnog središta sv. Josipa u Puli predvodio je porečki i pulski biskup mons. Dražen Kutleša. Uz biskupa su koncelebrirali: generalni vikar mons. Vilim Grbac, kancelar Biskupije preč. Sergije Jelenić, o. Tomislav Hršić, o. Bojan Rizvan, o. Đuro Hontić, vlc. Roko Smokrović, o. Đuro Vuradin te župnik domaćin vlc. Ivan Prodan. Tko nije doživio izgradnju crkve, ali posebno izgradnju žive Crkve, zajednice vjernika, taj ne zna koliko je to zahtjevan proces, rekao je Biskup na početku prigodne homilije. Spominjući zapis iz Knjige Postanka o sukobu Jakova i Ezava, mons. Kutleša je naglasio kako je to prvi spomen Božjeg milosrda u Starom zavjetu. "U Jakovljevu snu Bog dolazi grešniku i koliko god grešan bio, Bog ga ne ostavlja. Jakov se budi i spoznaje da je to sveto mjesto na kojem je Bog ušao u njega preko sna te je pomazao kamen na kojem je počivao. Jednako su tako i naše crkve i kapele mjesta posebno predodređena za poseban susret s Bogom, Bog ulazi u čovjekovu povijest preko duše i savjesti, ali isto tako i preko svetih mjesta, kako bi čovjeka potaknuo da se više moli... I ova je crkva prije deset godina sagrađena upravo da se i u ovom prostoru čovjek može približiti duhovnoj sferi, zato na svim svetim mjestima sve treba biti tako da čovjeka podsjeća i usmjerava na vječni život. U ovim trenutcima obljetnice probudimo u sebi taj osjećaj i tu želju da učinimo uvijek nešto više. Možda nam i Bog govori preko bližnjih i preko svećenika, ali smo previše zaokupljeni nečim tjelesnim i materijalnim pa zanemaruјemo dušu", upozorio je mons. Kutleša.... „Znajmo i mi, poput sv. Nikole Tavelića, koji se danas slavi, shvatiti bit čovjekova života na zemlji. Nije bit

samo uživanje i zadovoljavanje potreba, nego je cilj postići vječno spasenje. Zato se sv. Nikola nije bojao otici u smrt za svoje ideale. Da nije toga, danas ga se sigurno nitko ne bi sjećao. Neka nam obljetnica posvete crkve i život sv. Nikole Tavelića budu poticaj i znak da iskoristimo priliku i da iz dana u dan svjedočimo svojim životom. Mi često rado svjedočimo dok to od nas ne iziskuje žrtvu. Isus nas poziva da budemo ozbiljni pred životnim zadatkom i moramo biti svjesni da svatko od nas na ovome svijetu ima poslanje u ovome svijetu, koje treba pronaći, osmislići i usmjeriti prema vječnosti“, zaključio je Biskup. Na kraju misnog slavlja kratku povijest crkve sv. Josipa te riječi zahvale Biskupu i sudionicima slavlja izrekla je predstavnica Župnog pastoralnog vijeća prof. dr. sc. Sandra Krtalić. Zahvalu je izrekao i župnik Ivan Prodan. Nakon mise druženje je nastavljeno na trgu ispred crkve uz prigodno osvježenje.

Početci župe sv. Josipa

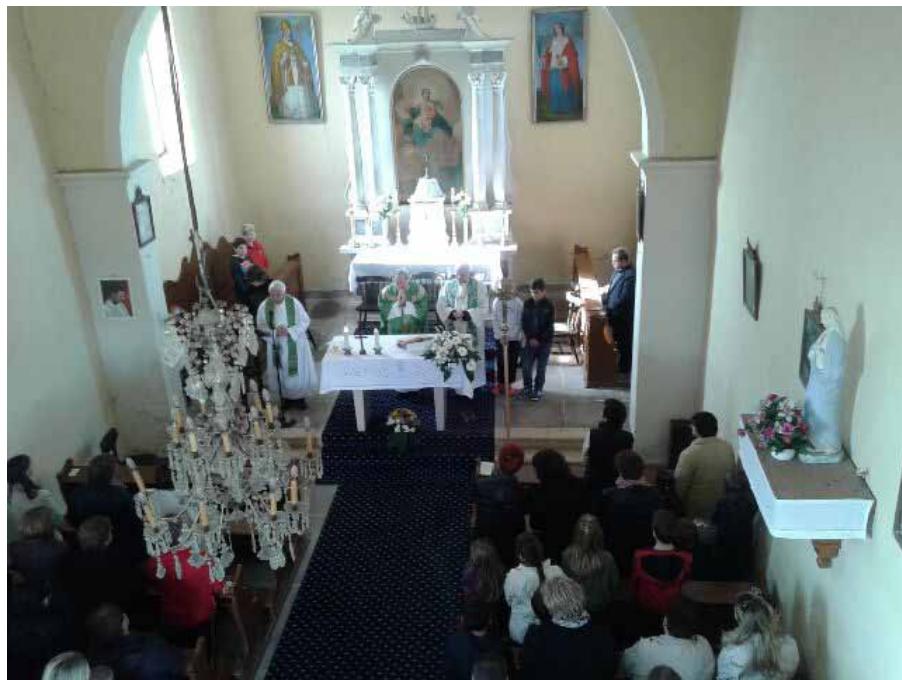
Osnutak i početci života crkve sežu u 20. godine prošlog stoljeća. Franjevci konventualci Padovanske provincije bili su vlasnici stare kućice u tadašnjoj ulici Prato dei Sette moreri, koju su pretvorili u crkvu-kapelu u čast svetom Josipu 21. siječnja 1940. godine. Redovnici su u sljedeće dvije godine crkvicu proširili i povezali je s kucicom-samostanom. Dana 15. lipnja 1942. godine tadašnji je porečki i pulski biskup mons. Raffaele Mario Radossi osnovao Župu svetog Josipa koja je s radom započela 2. kolovoza iste godine. Redovnici su te davne 1942. godine prionuli poslu u procesu izgradnje svetišta svetog Josipa koje je trebalo biti jedino na području Porečke i Pulsko-biskupije. No, ratna zbivanja odgodila su gradnju za neka druga, bolja

i sigurnija vremena, ali prestankom rata, nažalost, započela su poratna, još teža, lošija i bolnija vremena i možemo slobodno reći svojevrstan križni put za svu Crkvu. Od 15. rujna 1947. godine samostan i crkvica svetog Josipa pripadaju Provinciji svetog Jeronima franjevaca konventualaca iz Zagreba koji su nastavili započeto djelo izgrađujući crkvu u teškim i mračnim vremenima. Sljedećih je godina bio upućen bezbrojan niz zamolbi za izgradnju crkve, ali su ih, nažalost, uvijek dočekala zatvorena vrata, nerazumijevanje, odbijanje, a vlasti su s vremenom, bez okolišanja, i oduzele veći dio crkvenog zemljišta predviđenog za gradnju svetišta. I napokon, nakon mnogo, mnoga godina napora, truda, žrtava, zamolbi i prošnji u siječnju 2001. godine započela je priprava za početak gradnje nove crkve svetog Josipa. No, ni ovo vrijeme nije bilo ni jednostavno ni lako jer je trebalo dobiti mnoštvo dokumenata, obaviti plaćanja te proći brojna birokratska odgovlaženja i prepreke. Sve je ipak privredno kraju u svibnju 2003. godine kada je sva dokumentacija za početak gradnje dobivena. Sve se to događalo neizravno pred treći pastoralni pohod Svetog Oca Ivana Pavla II. Hrvatskoj, 8. lipnja 2003. godine. Sveti je Otac tom prigodom u Rijeci blagoslovio temeljni kamen za novu crkvu svetog Josipa i pastoralno središte u Puli.

Izgradnja nove crkve

Projekt crkve izradio je dipl. ing. arh. Elio Legović iz Poreča, a izgradnja crkve povjerena je tvrtki Goran inženjering iz Poreča. Predviđen rok gradnje bio je 1. rujan 2004. godine. Rušenje stare crkvice i župne kuće te priprema terena za novu gradnju započela je 3. rujna 2003. godine da bi se 21. rujna iste godine održala velika svečanost blagoslova gradilišta i postavlja-

nja blagoslovljenog temeljnog kamena. U okviru izgradnje crkve, Župa svetog Pavla darovala je dva zvona koja su 3. rujna 2004. godine prvi put zazvonila s novog zvonika crkve svetog Josipa, ali su u tišini mirno čekala do dovršenja gradnje, odnosno otvorenja i posvećenja crkve svetog Josipa, 14. studenoga 2004. godine u 15 sati. Dan 14. studeni 2004. godine uklesan je u kamenu ploču koja se nalazi na ulazu u crkvu i koja je svjedok svih patnja, svih žrtava, svih nadanja, svih prošnji i žarkih molbi vjerničkog naroda. Tog se dana okupilo mnoštvo naroda, koje nije moglo ni stati u novoizgrađenu crkvu. Svečanost otvorenja i posvete crkve predvodio je mons. Ivan Milovan, tadašnji porečki i pulski biskup, uz nadbiskupa splitsko-makarskog u miru mons. Antu Jurića te preko 40 svećenika i uz mnoštvo redovnica, kao i predstavnika civilnih, vojnih i redarstvenih snaga. Relikvije svetih Mavra i Eleuterija te blaženice Marije Propetog Isusa Petković postavljene su u podnože oltara. Za ovu je posebnu prigodu pjesnik Daniel Načinović napisao, a glazbenik Bruno Krajcar uglazbio pjesmu *Josipu, presvetom zaručniku*. Nakon otvorenja crkve i pastoralnog središta u nove se prostorije 27. studenoga 2004. godine preselio i župnik. Unutrašnjost crkve ovih je proteklih godina postupno uređivana. Danas je jednostavno, ali lijepo uređena: Biskupija se pobrinula za namještaj župnog ureda i stana, a do Božića 2004. godine u crkvi su postavljene klupe i isповjedaonice. Za prvu obljetnicu posvete crkve darovima i uplatama vjernika kupljene su i postavljene te blagoslovljene postaje Križnog puta. Na veliki željezni križ, na Veliku Gospu 2006. godine postavljen je i blagoslovljen korpus, a u narednim godinama kupljene su i orgulje. Crkva ima i vlastitu monografiju koja je bogata podatcima o nastanku, razvoju i stanju crkve sv. Josipa u Puli. Crkva se zimi grije te ima vlastito parkiralište. Vjerski je život vrlo dinamičan i bogat brojnim dnevnim, tjednim, mjesečnim i godišnjim aktivnostima i zbivanjima u kojima sudjeluju i uključeni su bilo stariji, bilo mladi vjernici. Aktivni su ministri, članovi Župnog pastoralnog vijeća, župni Caritas, žene koje čiste i uređuju crkvu, oni koji uređuju okoliš, čitači i pjevači župnog zbora, koji vodi Jelena Orober-Bastiančić. Novu crkvu sada, a posebice blagdanima i nedjeljama, posjećuje i četiri puta više vjernika nego prije. U razdoblju od 1942. godine do danas 16 je svećenika djelovalo u crkvi, počevši od o. Lodovica Bradizze, zatim Josipa Vlahovića, Petra Jusa te drugih, do vlč. Sergija Jelenića, vlč. Maksimilijana Buždona te sadašnjeg župnika vlč. Ivana Prodana. (Gordana Krizman)

SV. MARTIN NA ZAMSKU

Nedjelja za pamćenje na Zamasku

Na Zamasku je običaj da se spomandan sv. Martina slavi u nedjelju iza 11. studenoga. Ove je godine to bila nedjelja za pamćenje na Zamasku. Te se nedjelje u našoj župi zbilo ono što se godinama priželjkivalo, a što je na ovogodišnjem slavlju potvrdio i vlč. Marino Mikolić koji je ovu župu prihvatio kao mladomisnik 1961. godine i njome upravlja do 1969. godine te od 12. svibnja 2002. do 18. kolovoza 2003. godine. To se priželjkivanje ostvarilo ove godine zahvaljujući našoj biskupiji, dragim župljanima i onim dobrim ljudima koji su se ovdje rodili, a život ih je odveo u druge krajeve. Istina, oni su tijelom ostavili svoju župu, ali svoju su dragu župu u srcu ponijeli sa sobom, što su pokazali svojim darom ugrađujući ga u novo krovište župne crkve sv. Mihovila na Zamsku i sakristije. U samo euharistijsko slavlje sve nas je prisutne uveo župni zbor Trviža Psalmom 100. „Uđite s hvalama na vrata Njegova, u dvore Njegove s pjesmama“. Da, ušli smo pred oltar s predvoditeljem ovoga slavlja vlč. Marinom Mikolićem i vlč. Atilijem Krajcarom, bivšim župnikom Kaldira, Rakotula i Karobje koji je svojim milozvučnim glasom ispunio „dvor Gospodnj“. U propovijedi se vlč. Marino posebno zadržao na prvom čitanju iz Knjige Mudrosti, predviđenog za tu nedjelju, gdje je riječ o vrsnoj ženi koja pribavlja vunu i lan, rukama se hvata preslice i prstima drži vreteno, a siromahu otvara svoj dlan. Ona živi na margini društva, ali njezina je dobrota prema mužu i djeci dospjela do gradskih vrata povlaštenoga mjesta javnoga života. Na kraju mise uzeo je riječ župnik koji je zahvatio svima koji su na bilo koji način pridonijeli ili će pridonijeti da se njihovom zaslugom i Božjom pomoći ovo veliko djelo za našu župu ostvarilo. Podsjetio je i na umjetničku sliku u crkvi sv. Martina za koju je zaslužan pok. župnik vlč. Josip Matijašić i po njegovoj želji slika prikazuje panoramu Zamaska, sv. Martina na konju, uz konja prosjaka s ispruženom rukom. „Ono što je posebno na toj slici jest sv. Martin koji ne nosi izmišljeno lice, već lice mještanina iz Zamaska, a ja danas na tom konju gledam sve naše dobrotvore koji ispred sebe ne vide nekog imaginarnog prosjaka koji prosi dio plašta da se zaštiti od hladnoće, već našu župnu crkvu koja je jako prokišnjavala, a vi niste otkidali od svoga plašta, ali jeste od svog srca i zato velika vam hvala.“ (Ante Žufić, župnik)

80. obljetnica FSR-a i 20 godina Franjevačke mladeži

PULA U crkvi sv. Antuna Padovanskog u nedjelju 16. studenog obilježena je 80. obljetnica djelovanja Franjevačkog svjetovnog reda i 20 godina Franjevačke mladeži u toj župi. Misno je slavlje predvodio duhovnik FSR-a fra Mate Trinajstić. Tom je prigodom Mirjana Grbin položila privremene zavjete Reda, a Jasmina Đurin započela novicijat FSR-a. Misu je animirao zbor FRAMA-e "Svjetla vjere".

Predvoditelj je misnog slavlja u prigodnoj homiliji napomenuo kako se obilježavanje događa dan prije spomendana zaštitnice, sv. Elizabete Ugarske, koja je zajedno sa sv. Ljudevitom, zaštitnicom Franjevačkog trećeg reda. „Sv. Elizabeta bila je žena vrnsna, žena potpuno oslonjena na Boga, ali koja nikada nije zanemarivala svoje majčinske, obiteljske, a ni vladarske dužnosti, žena sa strahom Gospodnjim“, rekao je Propovjednik te pojasnio, „nosio ju je i vodio strah da će, ne otvorivši dlan, i ne

posluživši Boga u bratu siromahu zanemariti njegovu ljubav, blizinu i istinu.“ Dragi članovi FSR-a i FRAMA-e, po svojim stet se zavjetima obvezali živjeti radost Evanđelja, radost je to koja govori o ispunjenosti našega života, nadasve u vjernosti. Danas, u vremenu kada se govori o mnogim krizama, temelj svake krize leži u krizi vjernosti. Biti vjeran znači nadvladati svaku krizu, najprije u svojem životu. Budemo li poput sv. Elizabete i sv. Ljudevitice imali vjernosti prema Bogu, Crkvi, obitelji i svojim obećanjima, osjetit ćemo kako nas Bog nikada ne napušta i tada ćemo poput njih pokazati da je kriza ne toliko problem, koliko milosna prilika da se ponovno odlučimo za dobro, za Evanđelje, za Istinu koja je Krist... Pouzdanje u Boga od nje je učinilo svjedoka Milosrda, koje se dariva drugima. Neka nam ovi visoki jubileji budu poticaj življjenja u vjernosti Bogu. Naše proslave nemaju smisla ako ne budemo dopuštali Bogu da

zavlada u našem životu, po uzoru na sv. Ljudevitu, sv. Elizabetu i sv. Franju. „Neka snaga naše vjernosti, krsnim obećanjima, zavjetima u franjevačkom redu, i obećanjima u bratstvu FRAMA-e budu jačani u snazi Božjoj, kako bismo i mi, na kraju svog zemaljskog hoda, čuli utješne Kristove riječi: ‘Valjaš slugo dobri i vjerni, u malome si bio vjeran, nad mnogim ću te postaviti, uđi u radost gospodara svoga.’“, zaključio je fra Mate. Uslijedio je obred primanja i zavjetovanja u FSR-u koji je vodila predsjednica bratstva FSR-a u Župi sv. Antuna Anica Čortolman. Mirjana Grbin položila je privremene zavjete, a Jasmina Đurin je započela novicijat FSR-a. Fra Mate je kao duhovnik uime Crkve potvrdio te izrečene zavjete te poklonio kandidatkinjama molitvenik. Druženje članova FSR-a i FRAMA-e nastavljeno je u prostorima samostana uz prigodno osvježenje. (G. K.)

POSJET ČLANOVA MEĐUNARODNOGA ODBORA ETNOGRAFSKIH MUZEJA PIĆNU

Svjetska muzejska konferencija međunarodnog muzejskog vijeća (ICOM) Odbora etnografskih muzeja (ICME) održana je u zagrebačkom Muzeju Mimara od 14. do 16. listopada. Tema su konferencije bili *Muzeji i inovacije*. Na konferenciji su sudjelovali muzejski stručnjaci iz dvadeset devet zemalja svijeta. Dana 17. listopada sudionici su ove konferencije posjetili Pićan i Centar za nematerijalnu kulturu Istre. Goste su pozdravnim riječima dočekali Vladimir Torbica, pročelnik Upravnog Odjela za kulturu Istarske županije, i dr. sc. Lidija Nikočević, ravnateljica Etnografskog muzeja Istre. U Pićnu su gosti razgledali nekoliko lokacija: crkvu svetoga Mihovila gdje su freske i glagoljski grafiti, crkvu svetoga Roka, rodnu kuće skladatelja Matka Brajše Rašana, pićanski zvonik koji je treći po visini u Istri, vidikovac Franje Ferdinanda te župnu crkvu Navještenja Blažene Djevice Marije. Nakon toga slijedio je objed, a potom i radionica tradicijskih plesova Istre koju su vodili članovi KUD-a Ivan Fonović Zlatela. Ovaj su bogati program zajednički organizirali Centar za nematerijalnu kulturu Istre i Općina Pićan. (Elis Baćac)

BISKUP POSJETIO KUĆU MILOSRDA U MAJMAJOLI

MAJMAJOLA U utorak 4. studenoga 2014. porečki i pulski biskup mons. Dražen Kutleša posjetio je, u pratinji ravnatelja dijecezanskog Caritasa preč. Željka Zeca, vlc. Vladimira Brzića, vicekancelara Biskupije, i gospode Marice Milotić, tajnice Caritasa, Kuću milosrda u Majmajoli. Za obiteljskim stolom Biskup je razgovarao s djecom koja tu žive, upitavši svakog ponaosob ima li neku želju. Dok su neki poželjeli posebnu boju zidova u sobi, drugi su izrazili želju za novom opremom sportskog igrališta, a s velikim oduševljenjem prihvaćen je i prijedlog odlaska na jednodnevni snježni izlet na Platak ove zime. Voditeljica Kuće Anka Dušanek i odgojitelji predočili su potrebu obnove fasade i drugih građevinskih detalja, prvenstveno u cilju bolje energetske učinkovitosti, za što je rečeno da će biti stavljen među prioritetne zahvate u dijecezanskom planu materijalnih obnova građevina. Nakon što su se djeca vratila svojim dnevnim aktivnostima, voditeljica i stručno osoblje upoznali su mons. Kutlešu sa životom djece u kući te s perspektivama njihova osamostaljivanja nakon punoljetnosti kada napuštaju Kuću milosrda. U kući trenutno boravi osmoro djece: troje osnovnoškolaca te petero srednjoškolskog uzrasta. Djeca u Kući milosrda dolaze rješenjem Centra za socijalnu skrb, a potječu mahom iz obitelji koje se o njima, iz raznih razloga, nisu mogle odgovarajuće skrbiti. Odgojitelji su na kraju posjeta uručili Biskupu i ravnatelju Caritasa prigodne darove. U Kući milosrda skrbe o djeci bez odgovarajuće roditeljske skrbi u dobi od 6 do 18 godina, i to u okviru smještaja, odgoja, praćenja obrazovanja, njege, brige o zdravlju, prehrane, odijevanja, održavanja osobne higijene, usluga organiziranog provođenja slobodnog vremena i radnih aktivnosti. Kuću je Caritasu poklonio gospodin Denis Jelenković. Godine 2005. mons. Ivan Milovan blagoslovio je Kuću milosrda čime je označen završetak radova, opremanje objekta i završetak prve faze edukacije djelatnika. Prvi su korisnici stigli u Kuću u srpnju 2007. godine. Maksimalni je kapacitet Kuće deset djece. Za svako se dijete izrađuje individualni program rada. Pri izradi programa sudjeluju članovi stručnog tima Kuće, roditelj ili staratelj te djelatnici Centra za socijalnu skrb. (G. K.)

DANI VUKOVARA U PULI

Usrijedu 12 studenoga 2014., u sklopu obilježavanja Dana Vukovara u Puli, u pulskoj katedrali Uznesenja Marijina održana je svećana sveta misa za sve poginule u obrani Vukovara te za sve poginule i umrle branitelje. Misno je slavlje predvodio generalni vikar Biskupije mons. Vilim Grbac, uz koncelebraciju župnika Župe sv. Antuna Padovanskog fra Tomislava Hrstića. Predvoditelj je misnog slavlja na početku istaknuo da smo mi kršćani u prvom redu pozvani moliti za žrtve te činiti sve da njihove žrtve ne budu uzaludne, već da sve to bude uistinu na dobrobit Domovine. U prigodnoj homiliji mons. Grbac pozvao je okupljene na preispitivanje koliko mi, svatko od nas, doprinosi da Domovina bude po mjeri čovjeka, da bude onakva kakvom su je branitelji željeli i za što su se žrtvovali. Pozvani smo cijeniti vrednote za koje su oni živjeli i umrli. Kršćani su pozvani biti

znak u svijetu, a to mogu biti samo ukoliko se odreknu sebe i prihvate žrtvovati se za drugoga. I branitelji na bojišnici i logoraši u logoru prihvatali su svoj križ koji će nositi do kraja života, a upravo su po križu najbliži Isusu Kristu. Predvoditelj je zaključio zahvalom braniteljima na velikoj žrtvi te izražavanjem uvjerenja da će Bog nagraditi sve njihove patnje. Nakon mise u Domu hrvatskih branitelja održano je predstavljanje knjige Davora Batrac „Na bojištu sjećanja, Davor Batrac Keks, od paklenog kraja do pakla i natrag“, knjige sjećanja na strahote proživljene u logoru. Na predstavljanju knjige prigodan glazbeni program izveo je zbor Gymnasium iz Pule. Pročitani su ulomci iz knjige, a predsjednik pulske HIDRA-e predstavio je i program posjeta Vukovaru od 16. do 20. studenoga 2014. Uime istarske podružnice Hrvatskog društva logoraša srpskih koncentracijskih logora, njezin je predsjednik Ivan Dumendžić, izrazio zahvalnost ravnateljici i osoblju Opće bolnica Pula za svu pomoć koju zdravstvena ustanova pruža članovima Društva, a dva su člana Društva sanacijskoj ravnateljici dr. Ireni Hrstić predala na dar dva svoja osobna umjetnička ostvarenja. U ponedjeljak, u sklopu Dana Vukovara u Puli, održano je otvorenje izložbe Dubrav-

ka Duića – Dunje. Dani Vukovara u Puli, od 10. do 12. studenoga 2014., održani su pod gesmom „Vukovar – mjesto posebnog pijeteta“, u organizaciji istarske podružnice Hrvatskog društva logoraša srpskih koncentracijskih logora. (T)

ROVINJSKI SUSRETI Približavaju izvandomovinsku književnost

Na prvom Susretu književnika hrvatskih manjina s književnicima u Republici Hrvatskoj 2004. godine u Rovinju, predsjednik Organizacijskog odbora dr. Branimir Crjenko istaknuo je da je „ova književna manifestacija ustanovljena kako bi se upozorilo na to da su naše manjine u drugim zemljama često bitno uskraćene za ljudska prava koje u Hrvatskoj uživaju etničke zajednice.“ „Položaj hrvatske manjine u gotovo svim zemljama daleko je ispod razine koju ostvaruju nacionalne manjine u našoj zemlji i Hrvatska bi po tom pitanju morala učiniti puno više, a o reciprocitetu da ne govorimo“, jedan je od najčešćih zaključaka sa znanstvenih skupova tijekom održavanja dosadašnjih Rovinjskih susreta. Kad su, prije jedanaest godina (2004. god.) u Rovinju, održani prvi Susreti književnika hrvatskih manjina s književnicima u Republici Hrvatskoj, ni inicijator HKUD „Franjo Glavinić“ sa suradnicima, Maticom hrvatskom – Rovinji i Hrvatskom maticom iseljenika – podružnica Pula, nisu znali kako će projekt biti prihvaćen i do kada. Danas, nakon jedanaest godina, Rovinjski susreti književnika postali su omiljeno i poznato okupljalište ne samo književnika hrvatskih manjina nego i književnika iz šire europske zajednice gdje žive i rade Hrvati. A treba misliti i na onu udaljeniju dijasporu preko raznih mora, koja također vapi pridružiti se i približiti korijenima, domovini Hrvatskoj. Jedan je od važnijih prijedloga da se državne institucije Hrvatska matica iseljenika i Državni ured za Hrvate izvan RH i finansijskom potporom i zaduženim djelatnicima uključe u Organizacijski odbor te tako pripomognu u komunikaciji i organizaciji.

11. Susreti književnika hrvatskih manjina s književnicima u RH

Ovogodišnji 11. Susreti književnika hrvatskih manjina s književnicima u Republici Hrvatskoj održani su od 23. do 25. listopada. Na svečanu otvaranju u velikoj dvorani rovinjskog Doma kulture, uz književnike, prisustvovali su i predstavnici Grada Rovinja: dogradonačelnik Marino Budičin, koordinatorica Upravnog odjela za društvene djelatnosti Edita Sošić Blažević, Davorin Flego, predsjednik gradskog vijeća uz podršku gradonačelnika Giovannija Sponze te Ana Bedrina, voditeljica pulske podružnice Hrvatske matice iseljenika, a sljedećeg dana pridružila se i predstavnica Državnog ureda za Hrvate izvan RH Biserka Lukan. Program su pripremili predsjednik HKUD-a „Franjo Glavinić“ Branimir Crjenko i novoizabrani predsjednik

Matrice hrvatske – Rovinj, Goran Zgrabljić. Pozdravnu riječ preuzeo je domaćin Grada Rovinja Davorin Flego te istaknuo da su ovi susreti mjesto predstavljanja brojnih izričaja hrvatskog jezika, mjesto razmjene i promicanja prava i zaštite kulturne autonomije. Naglasio je također da kao dobar primjer služi Rovinj gdje je suživot dio svakidašnjice. Nakon otpjevane himne u izvedbi mješovitog zbora „Franjo Glavinić“, pisce je predstavila Sonja Dušić, a gostovali su: Slavica Božičević, povratnica iz Švedske, Jasmina Domaš, predstavnica židovske zajednice u Zagrebu, Antonio Sammartino, predstavnik moliških Hrvata, Lajčo Perušić, povratnik iz Vojvodine, u ulozi domaćina Tatjana Pokrajac-Papucci, Milica Steković, Hrvatica koja živi u Sloveniji, Šimun Šito Čorić, predstavnik Hrvata u Švicarskoj, Tuga Tarle, umirovljena diplomatinja s bogatim iskustvom iz Slovačke, Australije, Španjolske i Čilea, te Ana Šoretić/Schoretits, predstavnica gradišćanskih Hrvata u Austriji. U čast stote obljetnice smrti A. G. Matosa njegove su stihove nadahnuto govorili Milan Medak i Stjepan Lukavečki. Nakon pjesničke večeri uslijedio je već tradicionalni prijam i domjenak uime gradonačelnika Rovinja Giovannija Sponze.

Stručno-znanstveni skup o književnosti između dviju domovina

Drugog je dana prema programu održan i stručno-znanstveni skup o književnosti između dviju domovina, o jezičnim i kulturnim prožimanjima i standardima zaštite manjina. Skup je započeo otvaranjem izložbe o Švedskoj i o životu i radu Hrvata u toj zemlji povratnice iz Švedske Slavice Božičević, u kojoj je ona vrlo angažirano živjela punih dvadeset i šest godina. Đuro Vidmarović je govorio o bunjevačkim Hrvatima, Lajčo Perušić o jeziku kao imenu

naroda, a „Kome pripada manjinski pisac“ govorila je Jasmina Domaš. Ivan Ott je govorio o promicanju hrvatske kulture i književnosti u Njemačkoj, a Antonio Sammartino je predstavio zbirku literarnih ostvarenja na moliškom hrvatskom jeziku „S našim riči“. Pridružila mu se predsjednica svih moliških zajednica Antonella D'Antuono koja je i članica Savjeta Vlade RH pri Državnom uredu za Hrvate izvan RH. Hrvate u Italiji predstavljao je i Damir Murković iz Trsta. Šimun Šito Čorić predstavio je današnje stanje izvandomovinstva i istaknuo potrebu za zdravu cjelebitost hrvatskog korpusa. Luka Krilić je govorio o kolektivnom pamćenju i našem narodu; Ana Šoretić/Schoretits je opisala svoj put književnih nastupa od Vulkaprodrštofa, Zagreba, Bjelovara do Rovinja, četiri postaje jezičnih pustolovina, a Rovinjski susreti i Istra u potpunosti su osvojili njezin književni duh. Predavanje Tuge Tarle nosilo je naziv „Hrvatski Grob u srcu Europe“ u kojem je detaljno opisala dolazak i opstanak Hrvata u Slovačkoj. Zvonimir Šeparević je raspravljaо o etničkim manjinama i ljudskim pravima gdje je iznio i brojna iskustva s našim iseljenicima. Na kraju je održana rasprava i navedene su dopune na iznesena izlaganja te novi prijedlozi za još bolje Rovinjske susrete uz naglasak da se nastave i ojačaju. Trećeg se dana Rovinjski susreti tradicionalno nastavljaju izletom na neki od istarskih terena koji otkrivaju književna i druga kulturna zbivanja u prošlosti ili sadašnjosti Istre. Ove je godine izlet pripremio povjesničar Alojz Štoković od Plomina, s vrijednim freskama, do Brseča, rodnog mjesta književnika Eugena Kumičića. Mali kameniti gradić na hridinama iznad samog mora, skriven brojnim turistima, otkriven sudionicima Susreta, duboko se dojmio našim književnicima i vjerojatno, kao i Kumičića, nadahnuo za nova stvaranja i nove Rovinjske susrete. (A. B.)

BULEŠIĆ I STEPINAC U OPRTLJU

Kao djeci u pučkoj školi govorili su nam kako je nadbiskup Stepinac zločinac. Kod kuće sam to rekao majci, a ona mi je rekla: "Ti šuti, ali znaj da to nije istina. On je svet čovjek zato ga neprijatelji Crkve i Hrvatske napadaju i mrze." U razgovoru s ližnjanskim župnicima Dragom Domšćem i Atilijem Krajcarom saznao sam o njemu pravu istinu. Oni su osuđeni na više godina zatvora samo zato jer su rekli da je Stepinac nedužan. Samo zbog tih nekoliko riječi osuđeni su na višegodišnji zatvor. Putujući svjetom u mnogim sam crkvama video njegove slike i vitraje. U isto se vrijeme u našoj domovini nije smjelo javno ni spomenuti njegovo ime, a kamoli izložiti sliku ili izraditi vitraj. Osim državnih medija koji su tada lažima i klevetama nastojali narodu prikazati Stepinca kao zločinca, neki to čine i danas. Ako se stotinjak nasilnika skupi u Zagrebu protiv Crkve i Domovine, to objave novine, radio i televizija. Kada su tisuće vjernika okupljene na nekoj proslavi Stepinca, to se stidljivo objavi ili se nikako ne objavi. Zanimljivo da se i danas neki ustručavaju to reći ili napisati. S vremenom sam se uvjerio da je moja majka, kao i mnogi drugi, imala pravo. Nekoliko mjeseci otkako je Stepinac proglašen blaženim na poticaj i pomoću nekih vjernika čiji su bližnji

bili mučeni i smaknuti od zločinačkih fašističkih i komunističkih organizacija, naručio sam od umjetnika reljef (posrebreni bakar). To je uspomena na svećenike i vjernike koji su u ovom kraju doživjeli poniženja od šaćice zavedenih plaćenika u vrijeme već navedenih režima. Neki to doživljavaju i danas od nostalgičara propalih ideologija. Na upit umjetnika što će napisati ispod reljefa rekao sam: „Napiši Stepinčevo geslo: *U tebe se uzdam, Gospodine*, a ispod: Sveti Alojzije Stepinac.“ A on će meni: „Pogriješili ste, on je blaženik.“ „Ti napiši svet. Siguran sam da će se to uskoro dogoditi.“ I tako je u Oprtlju pred više godina bl. Stepinac „proglašen svetim“. Reljef Miroslava Bulešića naručio sam ne zato jer je on naš hrvatski istarski blaženik, već zato da poslije veličanstvene proslave u Areni ne padne u zaborav. Ovaj je najzapadniji kraj Hrvatske, naša draga Istra puno i previše propatila, a broj nevino stradalih nadmašuje svaki prosjek u odnosu na broj stanovnika. U Istri je poslije dugogodišnje vladavine fašizma i komunizma stvoren kolonijalno podanički mentalitet. Tako da mi tuđe poštujemo, a svojim se ne znamo ponositi. Ni rodom, ni jezikom, ni prezimenima ni vjerom. (vlč. Ante Tonči Jukopila)

Djelitelji sakramenta krštenja

ILJA JAKOVLJEVIĆ

Sakramenti imaju svrhu posvećivati ljude, izgradivati Tijelo Kristovo. Cjelokupni obred krštenja usmjeren je na posvećivanje, duhovno rođenje novog čovjeka – krštenika. Stoga je važno duhovno raspoloženje svih sudionika tog slavlja, posebno onoga koji uime Crkve dijeli sakrament da bude svjestan kako to čini uime Crkve, a ne u osobno ime.

Biskup i župnik – redoviti djelitelji krštenja

Sakramente je Krist povjerio svojoj Crkvi i snagom ih povjerene službe biskupi, prezbiteri, đakoni dijele. Snagom svoje službe prvi je djelitelj „Božjih otajstava i ravnatelj svega života u povjerenoj mu crkvi“ uvihek dijecezanski biskup i oni koji su s njim izjednačeni (*Obrednik „Red Krštenja“, br. 12*). U biskupskoj je službi punina svećeničkog reda. Drugi je djelitelj krštenja po službi župnik, za svoje vjernike na svome teritoriju. Đakon nije djelitelj sakramenta krštenja po službi. On dijeli krštenje po dopuštenju biskupa i župnika. Crkveni propis jasno kaže: „Redoviti je krstitelj biskup, prezbiter i đakon, uz obdržavanje propisa kan. 530, br.1.“ Međutim, kan. 530 jasno naglašava da je podjeljivanje sakramenta krštenja posebno povjereni župniku. „Župnik je vlastiti pastir povjerene mu župe...“ (kan. 519). Cjelokupni pastoral, pa i pastoral sakramenata, na teritoriju jedne župe mora se odvijati pod župnikovim vodstvom. Župnik ima u župi prvotnu zadaću „naučavanja, posvećivanja i upravljanja u suradnji s drugim prezbiterima ili đakonima“ (kan. 519). „Ostali prezbiteri i đakoni, kao suradnici biskupske i župničke službe, pripravljaju na krštenje i podjeljuju ga kad ih biskup ili župnik za to pozovu ili na to pristanu.“ (*Obrednik „Red Krštenja“, br. 14*). Vidimo da ovaj propis jasno naglašava da

drugi prezbiteri i đakoni dijele sakrament krštenja samo kad ih biskup ili župnik ovlaste. To što je netko prezbiter, đakon, ne znači da odmah ima ovlast za dijeljenje sakramenta krštenja. Čak ako je i vodio pripravu na krštenje, ako je taj krštenik član njegove zajednice (npr. molitvene zajednice), bez dopuštenja mjesnog ordinarija, župnika, ne može krstiti, pa makar krštenje bilo u kapelici ili crkvice te zajednice. To isto vrijedi i za redovničke kuće i crkve (koje nisu župne crkve).

Personala župa – kapelanija u Istri

Vojni ordinariat u Republici Hrvatskoj ima status personalne biskupije, a kapelani su personale župe. Sav je pastoral, pa onda i sakramenti, usmjeren samo na policijske i vojne osobe i njihove obitelji (muž – žena i djeca; ne brat, sestra ...). Jedina personalna župa (kapelanija) u Istri jest Policijska kapelanija sv. Maura. S tog pravnog osnova policijski kapelan može isključivo djelatnike policije – vojske (njihove obitelji) krstiti u policijskoj crkvi u Valbandonu ili u dogоворu sa župnikom u drugoj crkvi te ih može upisati u matice policijske kapelaniye sv. Maura za Istru, ali ne može krstiti one koji po pravnoj osnovi nisu dio te kapelaniye. Mnogi od tih vjernika imaju i župnike po mjestu stanovanja te se mogu opredjeliti gdje žele primati sakramente. Taj status nema nijedna druga crkvena zajednica, udruga, pokret u Hrvatskoj niti članovi tih zajednica mogu i trebaju zaobići svog vlastitog župnika. Ne trebaju se ni odreći karizme, već svojom karizmom obogatiti duhovni rast župe i u župi slaviti sakramente, posebno sakramente krštenja, potvrde, prve pričesti te vjenčanja, o čemu može ovisiti valjanost samog sakramenta.

Župni vikari i svećenici kao suradnici u pastoralu

Župni vikari i drugi svećenici u pastoralu jedne župe, ako postoje, sakramente dijele

u dogovoru sa župnikom. Ne može se dogoditi da župnik nekome zbog opravdanog razloga odgodi krštenje, a da župni se vikar ili drugi prezbiter dogovori s tim ljudima za krštenje. Crkveni zakonodavac, kako bi sačuvao autoritet i poslanje župničke službe, jasno propisuje: „Nitko ne smije, osim u prijekoj potrebi, bez potrebnog dopuštenja krstiti na tuđem području, ni svoje podložnike.“ (kan. 862). Poznato je nekoliko slučajeva da su neki prezbiteri krstili svoje župljane ili prijatelje (koji nisu njihovi župljeni) na Brijunima, bez prethodne suglasnosti mjesnog ordinarija ili župnika. Svaki župnik ako unaprijed dogovara određeno krštenje izvan svoje župe, mora (usp. kan 862) dobiti dopuštenje od mjesnog ordinarija ili župnika. Svaki prezbiter (đakon) mora imati dopuštenje župnika dottične osobe te dopuštenje župnika mjesta krštenja. Ne postoji generalna dozvola da prezbiter može krstiti koga on želi i gdje želi. Ako se radi o krštenju izvan liturgijskog prostora (crkve, kapele), tad dopuštenje može dati samo mjesni ordinarij s točno određenim uputama, ali ne i župnik. Ne može župnik dati dopuštenje da se krštenje na teritoriju njegove župe čini izvan liturgijskog prostora (privatnoj kući, hotelu, dvorani, na plaži...).

Krštenje u slučaju smrtne pogibelji

Sam naziv kaže da se radi o neredovitom načinu krštenja. Kad je riječ o smrtnoj pogibelji, tad je propis jasan. „Kad nema svećenika ni đakona, a prijeti pogibao, posebno pad na smrtnom času, krstiti može, katkada štoviše mora, svaki vjernik, a i bilo koji čovjek, samo ako ima pravu nakanu.“ (*Obrednik „Red krštenja“, br. 16*). Također, *Obrednik* naglašava kako bi bilo posebno dobro podučiti osoblje u bolnici kako se ispravno krsti u slučaju prijeteće smrti.

Zaključak

Služba krstitelja nije privatne naravi, i time što sam prezbiter, đakon, ne znači da mogu činiti što hoću. Posebno se to odnosi na sakramente po kojima se pritjelovljujemo Crkvi. Univerzalna se Crkva očituje u partikularnoj Crkvi (biskupija, župa i oni koji su s njom u pravu izjednačeni). Redovito svaki čovjek pripada određenoj župi te ima svoga vlastitog pastira (župnika) kojeg je Crkva postavila. Prezbiteri (svećenici koji nisu župnici: profesori, rektori, umirovljeni svećenici...) nemaju ista prava i obvezu koje ima jedan župnik te po poslanju povjerene im službe od Crkve redovito ne mogu činiti one stvari koje su po službi pridržane župniku, posebno ovdje mislim na sakramente (usp. kan. 530).

Politička rasprodaja rogova za svijeću

 MARIO SOŠIĆ

Po mnogočemu se primjećuje kako je ova hrvatska koalicijska vlast jednostavno «digla ruke» od rješavanja postojećih društvenih i gospodarskih problema u Hrvatskoj. Društveni sukobi samo rastu, nezadovoljstvo je ogromno, a gospodarski su pokazatelji gotovo u svemu bitnoma sve lošiji i lošiji. Nakon triju godina lutanja i oni su svjesni da se nikakav rezultat u pozitivnom pravcu ne može polučiti u zadnjoj godini mandata i da neminovno slijedi njihov velik izborni poraz. To sada čak pokazuju, dugo *frizirani* i ublažavani, anketni iznosi potpore vladajućim strankama. Unatoč tomu, ni predsjednik, ni vladajuće političke opcije (SDP, HNS, IDS, HSU) nemaju tu političku pronicljivost, još manje savjest i odgovornost, da se predsjednik jednostavno ne kandidira nanovo i da vlada raspiše prijevremene izbore. To bi bio jedini, pravi i odgovorni, državnički potez koji bi dao priliku hrvatskim građanima i biračima da potraže neku novu političku opciju i novu snagu na čelu države, u nadi da ti isti mogu barem zaustaviti negativna kretanja, a potom i izvesti Hrvatsku iz teške krize. Ali ne! Baš suprotno tome, oni se sada na kraju mandata grozničavo koncentriraju na «zakonodavno-papirnato» dizajniranje nekih novih političkih reformi i odnosa, što treba poslužiti za ublažavanje njihova izvjesnog političkog i izbornog poraza.

Mandat se obnavlja po uspješnu radu, a ne po podvalama

U tom, i samom tom, kontekstu treba gledati najnovije poteze i inicijative vladajućih oko ustavnih promjena koje predlaže sadašnji predsjednik, potom vladinu parlamentarnu inicijativu o promjeni zakona za izbor zastupnika u Hrvatski sabor, kao i nedavno promijenjen i tankom većinom usvojen zakon o izboru predsjednika Republike. Kad se sve to analizira u cjelini, vidi se jasna strategija i takтика lijeve *Kukuriku koalicije*. Pokušati proceduralnim podvalama izbjegći izborni poraz ili u suprotnom, vjerojatnjem, ishodu barem sprječiti dvotrećinsku većinu te neke nove vladajuće koalicije, koja bi time bila sprječena u provedbi temeljnih društvenih reformi. Tako bi vla-

dajuća ljevica, bez obzira na gubitak vlasti, i nadalje očuvala svoju dobro izgrađenu političku i ideološko-svjetonazorsku poziciju u hrvatskom društvu. Prvi, taktički cilj te ljevičarske strategije jest usmjeren na, pod svaku cijenu, očuvanje Pantovčaka na čelu sa sadašnjim predsjednikom jer je on čvrsta baza lijeve politike, izrasle na nasljeđu starog komunističkog režima i društva, politike usmjerene na istočne regionalne veze i potpore, i politike potpune nebrige za povijesne, geopolitičke i aktualne hrvatske nacionalne interese. Kako se primjećuje, sva je vladajuća, parlamentarna (laburisti, SDSS, manjinski predstavnici i nezavisni klubovi) i izvanparlamentarna ljevica (Orah, nevladine udruge...), bez obzira na mnoge razlike, složno uključena u ostvarenje tog cilja. Svi oni ne žele dati priliku promjeni, kao ni nadi u boljšitak, već je njihov najviši ideološki cilj: izbor sadašnjeg predsjednika. Poradi toga se i odgovlačilo s objavom datuma izbora. Moralo se neformalno ujediniti «lijevu narodnu frontu», a uz to se izmjenom zakona o izboru predsjednika dodatno pojačala mogućnost njegova reizbora. Za taj se neprincipijelni, pa i nemoralni, zakon nije mogla naći saborska većina, ali su za većinu pronadena i iskoristena tri manjinska zastupnika, romske, bošnjačke i mađarske skupine.

Takvo ponašanje «manjinaca» da oni mogu i smiju donositi prevagu u usvajajuju značajnih zakona, ne poznaje parlamentarni sustav Europe. Drugi taktički potez, u istom smjeru, jest predsjednikova inicijativa oko, tobože potrebnih, ustavnih promjena, kao i ona oko izmjene izbornog zakonodavstva. Sve je to čisti izborni inženjering u funkciji obnove njegova mandata i obnove mandata ove *Kukuriku koalicije*. To je podmukao pokušaj zaobilaska izborne volje građana, koja se iskazuje u općem nezadovoljstvu s radom vlade i lijeve politike. Zbog svega se iznijetog i analiziranog pred ove izbore jasno kristalizira politički zahtjev oporbe, kao i onih koji su posljednjih godina radikalno gospodarski osironašeni, duhovno povrijeđeni i politički ponižavani. Samo promjene na Pantovčaku (predsjednik) i na Markovu trgu (vlada i parlament), u paketu, otvaraju priliku za obećavajući bolji početak i stabilizaciju u Hrvatskoj. *Biti ili ne biti, pitanje je sad?*

Zaustaviti političke trgovine

Hrvatska se, zbog slabe vladavine i upravljanja, našla u izuzetno teškom stanju. Ba veći se «samima sobom», propuštamo braniti hrvatske interese u odnosu na druge. Vladajući je poredak posve neučinkovit, društvo «puca po šavovima». To nam pokazuju mnoge referendumskе inicijative, prosvjedi, samospaljivanja i štrajkovi, a državna represija također pokazuje svoje crveno «neumiveno lice». U takvoj situaciji vlada i njena parlamentarna većina, pozivajući se na izborni legalitet, a bez legitimiteta, forsiraju izborne zakonske promjene, koje nastoje tako «uštimati» da ih spase izbornog poraza. U toj svojoj nakani spremni su na svakakve nemoralne i neprirodne ustupke i trgovine, i to sa svima onima koji će im omogućiti usvajanje takvih zakonskih promjena. Na zov takve političke trgovine promptno se javila i istarska vladajuća stranka sa saborskim zastupnikom talijanske manjine, koji sada traže nekakvo novo, za njih korisno, oblikovanje izbornih jedinica, ali također i pravo dvostrukog manjinskog glasa za pripadnike manjine. Budući da je izbor manjinskog zastupnika osiguran posebnim zakonom i ne ovisi o broju manjinskih birača (pozitivna diskriminacija), to znači da se tim drugim manjinskim glasom žele dodatno ojačati određene političke opcije i njihove izborne liste. U Istri je to IDS, a u Hrvatskoj je to SDP.

Taj je prijedlog, koji će poduprijeti i SDP, i uopće ta izborna trgovina, veliko građansko i političko poniženje za sve nas, pripadnike većinskog naroda. Toga nema nigdje. Zar ne vidimo položaj i stanje hrvatske manjine u BiH, Srbiji, Italiji, Sloveniji...? Potpuna neravnopravnost! Pa dokle vodi to prodavanje rogova za svijeću? Umjesto da nas takvim nemoralnim prijedlozima, možda i zakonom, stavljuju u diskriminirajući položaj, valjalo bi da zastupnik Radin, i IDS, kažu barem nešto o političkom stanju slavenske manjine u Trstu, gdje se, kako pišu novine, slovenskim vijećnicima ne dopušta uporaba slovenskog jezika u Gradskom vijeću, a predsjednika se tog vijeća smjenjuje zbog potpore dvojezičnosti. Ali o tome se mudro šuti! A tko šuti, taj se slaže!

Bogoslov - student u Rimu

 VJEKOSLAV MILOVAN

Kada je velikom maturom u lipnju 1939. Miroslav Bulešić završio srednjoškolsko obrazovanje u malom sjemeništu u Kopru, on još nije znao gdje će bogoslovskim studijem nastaviti svoj zacrtani put prema svećeništvu: hoće i to biti na središnjoj bogosloviji u Gorici ili će mu se pružiti mogućnost da ga njegova biskupija uputi na viši bogoslovski studij u Rim. Prošle je godine u Rim upućen Mirin prijatelj iz Motovuna (Sv. Bartola) Ratimir Beletić, a više Mirinih znanaca sada je njega podsjećalo kako bi bilo prikladno da i on pade tamo; tome je i sam bio sklon. Pisac prvog životopisa vlč. Bulešića Marijan Bartolić (*Miroslav Bulešić, Svećenik – mučenik, Pazin, 1990. str. 19*) navodi kako je Mirin prijatelj iz mladih dana Ivan Pavić uputio porečkom biskupu Pederzolliju pismo: „Preuzvišeni gospodine! Toplo Vas molim da preporučite ravnatelju Sjemeništa Lombardo u Rimu moga štićenika Miroslava Bulešića. Radi se o odličnom mladiću, intelligentnom, otvorenom, po-božnom i dobrom. Sin je zemljoradnika...“ Na Biskupovu zamolbu iz Zavoda Lombardo odgovorili su da kod njih više nema nijednog slobodnog mjesta. Bulešić je potom u listopadu (8. 10.) 1939. pošao u bogosloviju u Goricu. Ovdje je, međutim, uskoro saznao da Francusko sjemenište u Rimu prima i studente koji nisu Francuzi (zbog rata koji se proširio, francuski bogoslovi nisu mogli tada u Rim, pa je ovdje bilo slobodnih mjesta); Miroslav je to javio vlč. Paviću, a on biskupu Pederzolliju: na njegovu novu zamolbu sada je iz Rima stigao pozitivan odgovor. Biskupija je zatim pismom od 11. studenoga pozvala Bulešića neka iz Gorice prijede u Rim, u Francusko sjemenište. Uskoro je bogoslov Miro došao u to sjemenište i upisao se potom na Papinsko sveučilište Gregorijana. Školske godine 1939./40. pohađao je treću godinu filozofije na Gregorijani i na kraju postigao licencijat. Tijekom te godine bogoslov Bulešić boravio je u Francuskom sjemeništu, a iduće 1940./41. preselit će u Zavod Lombardo gdje će ostati tijekom triju godina, do mjeseca srpnja 1943. Čim se smjestio u Rimu i uspostavio ovdje prve kontakte, Miroslav se pismom od 21. studenoga 1939. šire javio svome dobročinitelju vlč. I. Paviću: javlja mu kako je sretno doputovao i kako je u sjemeništu lijepo: „...vrlo uljudno primljen, bilo od poglavara, bilo od drugova.“ U sjemeništu se službeno govori francuski pa će on sad to trebati naučiti. Od 45 pitomaca u kući ima samo 17 Francuza, a ostali su raznih drugih narodnosti. Miro

nadalje javlja kako je već posjetio o. Sakača u Istočnom Zavodu, a pohodio je i Zavod sv. Jeronima i upoznao se sa svećenicima koji tamo borave. Tijekom ove prve školske godine, dok je bogoslov Miro bio u Francuskom sjemeništu, izredali su se brojni događaji koji su se značajno odražili na njegov život. Iz prvog dijela 1940. g. sačuvano nam je najviše Mirinih pisama, posebno zašlugom vlč. I. Pavića, s kojim je Miro bio u bliskim odnosima. U Rimu je Miro odmah doživio posebnu širinu, koja je i tada vladala u Vječnom Gradu, središtu Katoličke Crkve, za razliku od provincijskih ograničenosti u Gorici i pogotovu od duhovne skučenosti koja se nametala u Malom sjemeništu u Kopru. Ovdje se bogoslov Miro osjetio slobodnim i ravnopravnim s kolegama bogoslovima koji su u Rim došli iz drugih zemalja; on se druži „malo s Francuzima, malo s Talijanima, malo s drugima“ – kako javlja u pismu (od. 16. siječnja 1940.) svom zaštitniku vlč. I. Paviću. U istom pismu navodi kako u Rimu nema nekih šovinističkih pritisaka kako se to događa u Kopru: „U tom pogledu ... [ja sam] u miru; i Talijani sami prepoznaju [znaju] što sam; i zovu me svi hrvatskim imenom.“

Mladi bogoslov u Rimu

Susret mladog bogoslova s gradom Rimom, s crkvom sv. Petra koja nad njim dominira, i drugim bazilikama te brojnim svetištima koja su uže povezana sa životom mnogih svetaca, značio je za Miroslava trajnu školu za produbljivanje duhovnog života. Veličanstveni Colosseum i posjeti katekombama dozivali su mu u svijest žrtve nebrojenih kršćana koji su ovdje svojom krvlju posvjedočili posvemašnju vjernost Kristu. Vjeru u Isusa Krista ovdje su propovijedala dva najviša apostola, Petar i Pavao, i posijano sjeme obojica zalila mučeničkom krvlju. O posebnoj i dubokoj duhovnoj povezanosti s nasljednikom sv. Petra, rimskim biskupom – Papom, bogoslov Bulešić govori svom prijatelju vlč. Paviću već u pismu od 20. 12. 1939.: „Vidio sam Svetog Oca Papu 8. decembra. Ne mogu Vam tu opisati sva moja čuvstva... kad sam ga prvi put video!“ A nekoliko mjeseci poslije (28. 3. 1940.) opet u zanosu javlja: „Hoću ... da Vam javim da sam bio jučer u audijenciji koju je držao Sv. Otac Papa i s velikim veseljem mogu Vam kazati da sam Mu više puta poljubio ruku!“ Iz bogoslova Bulešića očito govori zanos vjere i strahopštovanja – što se osobno mogao približiti Kristovu namjesniku! Brojna Mirina pisma iz prve godine njegova boravka u Rimu pokazuju da je taj boravak plodno djelovao na njegov rast u vjerničkom živo-

tu. Iz očuvanih pisama očita nam je bliska povezanost bogoslova Mire s vlč. Pavićem uz kojega je on duhovno rastao još od djetinjstva, pa tijekom godina sjemeništa u Kopru i kod dolaska u Rim. Preko vlč. Pavića je sada u Rimu Miro odmah uspostavio blisku povezanost s p. Sakačem, poznatim isusovcem iz Zagreba, koji je djelovao na Istočnom Institutu i koji će se pobrinuti da Miru osobno poveže s nadbiskupom Stepincom, a on će i financijski pomagati siromašnog studenta Miru.

Zavod sv. Jeronima

Za bogoslova Miru od posebnog će značenja biti njegovi češći posjeti Zavodu sv. Jeronima u Rimu, gdje je susretao i rektora Mađerca, i budućeg istarskog biskupa Nežića i brojne hrvatske svećenike koji su ondje boravili na studiju; među njima je bio i vlč. Karmelo Zazinović, budući krčki biskup. Ovdje je imao prilike osobno se susresti s mladim zagrebačkim nadbiskupom, kasnjim kardinalom i blaženikom dr. Alojzijem Stepincom, koji je na njega ostavio dubok dojam kao crkveni dostojarstvenik i kao njegov poseban dobrovor. Posjeti istarskog bogoslova Bulešića Zavodu sv. Jeronima bili su za njega od posebnog značenja: kao Istranin on je tada bio podanik Italije i njen državljanin, a dolazeći u ovaj Zavod u Rimu osjećao je kao da ovdje stupa na tlo Hrvatske, po cijelokupnoj atmosferi, znakovlju i slikama u kući; ovdje je on doživljavao i svoj domaći istarski zavičaj. Tek što je prošlo nekoliko mjeseci od Mirina dolaska u Rim, ugledni isusovac o. Stjepan Sakač pisao je 5. siječnja 1940. svom prijatelju vlč. Paviću kako će zagrebački nadbiskup, mons. Stepinac, „za slijedeća tri mjeseca platiti za Bulešića. Bogu hvala! Poslije ćemo urediti za dalje... Mislim da se već sada može Vama i preć. g. Boži [Milanoviću] čestitati, što ste to lijepo svećeničko zvanje otkrili, uzgojili i pobrinuli se da bude usavršeno. Molimo se mnogo, da dobrostivi Otac nebeski tu svoju odabranu lozu i nadalje brižno njege. U riječima o. Sakača koje se odnose na mladog bogoslova Miroslava koji je tek započeo svoju bogoslovsku formaciju u Rimu, vidimo kako ga je ovaj mladi bogoslov svojom osobnošću upravo zadivio, a možemo te riječi shvatiti i kao proroštvo: kako će „dobrostivi Otac nebeski tu svoju odabranu lozu i nadalje brižno njegovati.“ Za malo više od tri godine on će postati svećenik, „dobri i idealni mladi svećenik“, kako će ga nešto kasnije označiti nadbiskup – kardinal blaženi Stepinac.

ISUS KRIST - LIJEČNIK DUŠE I TIJELA

PETNAESTE DUHOVNE VJEŽBE HKLD-A „MONS. MARCEL KREBEL“ PODRUŽNICA PULA

OPATIJA Pulsko podružnica HKLD-a i ove je godine, po petnaesti put, organizirala duhovne vježbe za svoje članove i članove riječke podružnice u Opatiji, Rezidenciji Družbe Isusove, od 24. do 26. listopada. Pridružili su nam se dragi gosti iz zagrebačke i splitske podružnice. Ukupno je bilo 26 sudionika. Voditelj je kao i dosada iz Družbe Isusove, pater Niko Bilić, doktor teologije, bibličar.

Dan je započinjao i završavao molitvom, slijedila su razmatranja Duhovnika, a potom vrijeme za razmišljanje koje je Pater upotpunio konkretnim pitanjima kao pomoć u osobnom radu. Imali smo priliku za osobni susret s Duhovnikom. Za ispunjavajući su nam na raspaganju bili i drugi patri isusovci iz kuće, zajednički smo slavili Euharistiju. Objed je bio u tišini uz čitanje Knjige Mudrosti. Pater nam je približio Isusa Krista liječnika tumačeći Evandelje po Marku. Prvo razmatranje: terapija Emaus; drugo: molitva i zdravlje – evanđeoski gubavac; treće: usahla ruka pred okorje-

lim srcem – bolest i društvo; četvrto: paralizirani čovjek pred Kristom – humano ozdravljenje.

Pozorno smo slušali našeg patra dok je tumačio odabranu Božju riječ znalačkom jasnoćom izdvajajući poruke upućene lijećnicima. Isus Krist, naš uzor i put, svojim riječima i dijelima, provodi volju Očevu, liječi čovjeka. Liječi cijelog čovjeka, daje mu fizičko zdravlje, snagu za život, i duševno, dar čistog srca. Tako dodiruje gubavca, prenoseći Očevu snagu svojom rukom po kojoj ga ozdravlja, liječi fizički od gube i daruje mu duševno zdravlje, spoznaju smisla ljudskog postojanja. I gubavac, sada zdrav, nastavlja put hvaleći Boga... Suočili smo se s mnogobrojnim uzrocima „usahle ruke“, koji je onesposobljavaju za djelovanje: najprije griješnost, granice koje nam se nameću u poslu, u društvu, bolest, ograničenja u svezi s dobi i dr. Upravo nas takve situacije većinom udaljavaju od Boga. A Isus prihvata nemoć „ruke“ i dopušta da se vrši volja

Božja po kojoj jedino dobijamo snagu za život. Pa „paraliziran“ čovjek, simbol ljudske nemoći suočio nas je s ljudskim granicama... U osobnim razmatranjima, nakon svakog tumačenja našeg Duhovnika, pokušali smo otkriti Očevu poruku za sebe.

Iz iskustva stecenog tijekom prethodnih duhovnih vježbi vjerujem da će tek u svakidašnjici koja slijedi, u konkretnim situacijama, prepoznavati Božju poruku za sebe i nastojati dopustiti Bogu da mijenja moje srce, moje misli po kojima djelujem i biti spremnija prihvatiti svoj život u cijelosti.

Zahvaljujem Bogu uime svih sudionika što smo odvojili vikend za sebe, da stanemo pred Boga i iznesemo svoje poteškoće i molbe. Zahvaljujem na darovanom nam duhovniku, patru Biliću, kojega je obdario tolikim darovima. Zahvaljujem i na njegovoj gitari i glasu koji nas je ujedinio i doprinio doživljaju ljepote susreta s Božjom riječi. (dr. Ljubica Hang-Raguž)

HRVATSKI ISTARSKI PREPORODITELJI:

Mate Jurinac

✉ DR. SC. MAJA POLIĆ

HAZU Zavod za povijesne i društvene znanosti Rijeka

«Glas nam je donio žalosnu vijest o smrti jednog našeg člana ovog zbora, koji je sudjelovao u zemaljskom zastupstvu gotovo od njegova prvog utemeljenja i koji ostavlja časnu uspomenu o sebi kod svih onih, koji su se s njim u ovoj dvorani susretali. Njegovo je djelovanje nama na utjehu, da ustrajemo u našoj misiji, a potomcima neka služi kao poticaj za velikodušno natjecanje. Ja držim da ne ću pogriješiti pozivajući visoki sabor, da dade izraz svoje žalosti radi gubitka poštovanog kolege zastupnika Mons. Mateja Jurinca i da to izrazi dižući se sa sjedala», riječi su tadašnjeg predsjednika Istarskog sabora na sjednici 12. rujna 1868. na komemoraciji za Jurinca.

Svećenik Mate (Matija) Jurinac jedan je od istarskih hrvatskih političara koji je svojim djelovanjem ostavio zamjetan trag. Rođen je u Kastvu 3. veljače 1816. godine. Nakon pohađanja Bogoslovije u Gorici, za svećenika je zaređen 1840. godine. Prvo mu je namještenje bilo ono kapelana u Žminju od 1841., zatim u Trstu od 1843. te od 1845. župnika u Mošćenica. Ponajviše se istaknuo kao zastupnik Istarskoga sabora, počevši od 13. travnja 1861. godine, kada je izabran u kotaru vanjskih općina Volosko-Podgrad. Potom je izabran u kuriji gradova Pazin, Volosko, Kastav, Mošćenice i Lovran. Tada je od

ukupno 519 upisanih izbornika, izborima pristupilo njih 191, od čega 41 činovnik i svećenik, 27 građana Pazina, dok su ostali bili iz drugih mesta. Na idućim provedenim izborima, u kotaru Volosko Jurinac je dobio 33 glasa, jednakako kao i njegov suparnik, stoga je ždrijeb odlučio u korist njegova suparnika. zajedno s drugim hrvatskim zastupnikom dr. Franjom Feretićem uživao je veliku potporu biskupa dr. Jurja Dobrile, koji ih je podupirao u njihovim saborskim prijedlozima. Tako se uz Dobrilinu potporu Jurinac okuražio predložiti i prekid saborske sjednice, uz obrazloženje da se zastupnici dogovore koga će birati, što je predsjednik Sabora i učinio.

Aktivan zastupnik

Inače, Jurinac je na saborskим sjednicama bio vrlo aktivan. Tako je u siječnju 1863. raspravljao o projektu pravilnika za Sabor. Podržavši Dobrilin prijedlog da se zapisnici stenografiraju te daju na uvid javnosti, predlaže «(...) da se zapisnici i zakoni objavljaju u lecima talijanski i slavenski», i to «radi čuvstva pravednosti». Uvidjevši da neće dobiti potporu Talijana, dodao je: «Dva elementa, talijanski i slavenski, od kojih je sastavljena naša pokrajina, koja u ovoj dvorani vidi sakupljene svoje zastupnike, ako hoće pokazati, da su zadojeni pravom revnošću (zelo) za unapređenje dobra domovine, moraju ići u susret jedno drugome, približiti se, pružiti ruku, i tako ujedinjeni u slozi i uzajamnom poštovanju jedan drugome priznati recipročna prava i izvršavati dužnosti. O tome moramo mi dati njima svijetao primjer, da nikada ne zaniječemo slavenskom elementu ona dobročinstva, koja odobrimo talijanskom elementu. Ako će se zapisnici i zakoni objavljivati putem štampe, pravednost zahtjeva, da se priskrbi za oba elementa i da za talijanski elemenat

budu štampani talijanski, a za slavenski slavenski. Zanijekati ovo, bila bi otvorena nepravda, jer Slaveni stojeći pod istim teretima imaju pravo na ista dobročinstva.

– Tako se prakticira u Goričkoj i Dalmaciji, pokrajinama miješanih narodnosti, kao što je naša, gdje se oba elementa poštuju uzajamno i priznaju doista recipročna prava. Budući da je isto načelo pravednosti, hoće li biti istina, da ono, što je u istim prilikama bilo priznato za pravedno u onim dvjema pokrajinama, bude držano i odobreno kao nepravedno kod nas? To bi u isto vrijeme bila nerazboritost (imprudenza), jer mjesto da se približi oba elementa, ono bi Slavene još više ogorčilo i udaljilo još više od Talijana. Držimo se pravila 'suum euique' svakome svoje. Kakvim bi ljutim osudama bilo podvrgnuto vaše protivno vladanje.» Ponošivši dio Jurinčeva argumentiranja, Dobrila svoj govor prije samoga glasanja završava riječima: «(...) Molim zato, da budete pravedni i da se prihvati Jurinčev dodatak.» Ipak, za spomenuti prijedlog glasovalo su svega četiri zastupnika pa nije usvojen.

U tome je sazivu Jurinac izabran u tzv. Cestovni odbor. Nedugo zatim, vrlo je živo sudjelovao u raspravi o općinskoj zakonu. Također, dao je prijedlog da sjedište izbornoga kotara Pazin, Kastav, Volosko, Lovran i Mošćenice ubuduće bude Volosko, a ne Pazin, što je supotpisalo četraest zastupnika. U svezi s jedinstvenim carinskim područjima, predlaže da se prestane s dijelovima pokrajine Istre postupati kao s «pastorčadi» te postavlja pitanje: «Zašto da jedinstvenu pokrajину Istru dijeli neki kineski zid?» Na svim saborskим sjednicama uočljivo je, uz Dobrilu, podržavao i ostalu dvojicu biskupa – Bartolomea Legata i Ivana Vitežića, sudjelujući u žustrim raspravama. Na jednoj od sjednica 1864. sudjelovao je u sastavljanju prijedloga da se

MONS. FABIJAN VERAJA

Umro najzaslužniji čovjek za proglašenje posljednjih hrvatskih svetaca i blaženika

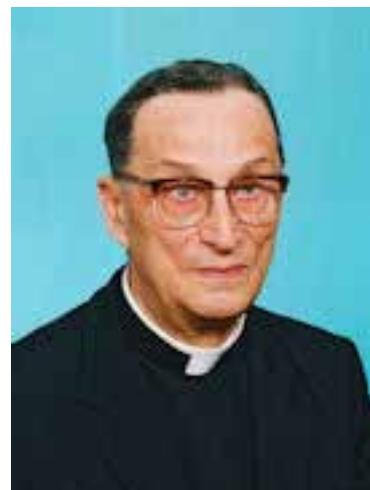
željeznička pruga Sv. Petar – Rijeka spoji, s obzirom da će Rijeka dobiti željezničku vezu s Karlovcem, pa će od njezina napretka koristi imati i Volosko te otoci. Prijedlog je prihvaćen. U siječnju 1866. na sjednici se našao i vladin prijedlog prema kojemu se od Sabora traži da iskaže svoje mišljenje o političkoj podjeli Pokrajine. Jurinac se uključio u raspravu u svezi s prijedlogom sjedišta kotara Volosko, zalažući se da ono bude u Kastvu. Naime, tvrdio je da čak dvadeset i devet tisuća stanovnika sjedište želi upravo u Kastvu, a njih devet tisuća u Voloskome, no – dodaje – prevagnulo je Volosko: «(...) a to zato, jer je Volosko dražesno (delizioso) mjesto i udobno za činovnike. Nekada se pučanstvo moralo žrtvovati udobnosti činovnika, a ne ovi udobnosti naroda. Mi smo tu da branimo interese naših izbornika.» Na provedenim izborima vanjskih općina kotara Volosko i Podgrad od 70 izabranih fiduciara, izborima zastupnika pristupilo je njih 61; Mate Jurinac dobio je sve glasove. U zapisnicima se saborskih sjednica sada spominje kao Monsignor Jurinac, na temelju čega se može zaključiti da je ovaj počasni naslov dobio u posljednje vrijeme. Usto, predložio je imenovanje seoskih župana kao pomoćnika općinskog načelnika, a sudjelovao je i u raspravio oko zakona za sudjelovanje u gradnji crkava i župnih stanova. Bio je i predsjednik saborskog odbora koji je 1863. izradio načrt predstavke vlasti o razvrstavanju i uzdržavanju cesta te predsjednik povjerenstva koje je 1866. razmatralo vladin prijedlog o novoj upravnoj podjeli Istre. Neposredno pred smrt 19. kolovoza uputio je pismo Saboru u kojemu stoji da se nalazi bolestan u Grazu i ne može naznačiti zasjedanjima. Ondje je preminuo 10. rujna 1868. godine. Sjednicu 12. rujna tadašnji predsjednik Sabora započeo je komemoracijom za Jurinca, govoreći: «Glas nam je donio žalosnu vijest o smrti jednog našeg člana ovog zbora, koji je sudjelovao u zemaljskom zastupstvu gotovo od njegova prvog utemeljenja i koji ostavlja časnu uspomenu o sebi kod svih onih, koji su se s njim u ovoj dvorani susretali. Zbog teške bolesti, kojoj je posljedica ovako kobna, nije mogao u ovom zasjedanju biti među nama, ni dobiti priznanje i od današnjeg sabora za svesrdnu ljubav koju je nosio prema svojoj domovini i čvrstu volju spojenu s marljivom radinošću, koju je razvijao svaki puta, kada se radilo o dobru domovine. Njemu mir! Njegovo je djelovanje nama na utjehu, da ustrajemo u našoj misiji, a potomcima neka služi kao poticaj za velikodušno natjecanje. Ja držim da ne ću pogriješiti pozivajući visoki sabor, da dade izraz svoje žalosti radi gubitka poštovanog kolege zastupnika Mons. Mateja Jurinca i da to izrazi dižući se sa sjedala.»

Jednostavan, povučen i radišan mons. Fabijan Veraja, svećenik Splitsko-makarske nadbiskupije, umro je u 92. godini života u svom domu, gdje se nalazi i sjedište Hrvatskog povijesnog instituta, u Grottaferrati, 28. listopada o. g. Otišao je tiho kao što je i živio. Mrtav se vratio u rodni kraj Metković, gdje je 8. studenog pokopan pod vodstvom nadbiskupa Marina Barišića i u naznačnosti biskupa Splitsko-makarske metropolije, pedesetak svećenika te uz naznačnost velikog broja rodbine, vjernika, prijatelja i članova hrvatske zajednice iz Rima.

Fabijan Veraja, rođen 20. siječnja 1923. u Metkoviću, nakon završene Biskupske klasične gimnazije u Splitu, za vrijeme Drugoga svjetskog rata, otišao je na teološki studij u Đakovo, odakle je silom prilika u travnju 1945., s nekoliko kolega, preko Zagreba 6. svibnja krenuo u nepoznatoto... Božja ga je providnost, kako proizlazi iz njegove autobiografske knjige „Putovima Providnosti“, doveo do Rima gdje je najprije kao pitomac Irskog zavoda nastavio teološki studij na Papinskom sveučilištu Gregoriani i bio zaređen za svećenika 1947. godine. Prvu je svetu misu slavio u katakombama sv. Kalista pokraj groba svog imenjaka sv. Fabijana. Nakon toga preselio se u Hrvatski zavod sv. Jeronima. Doktorirao je 1956., isto tako na Gregoriani, s tezom o nastanku spornog pitanja o takozvanom ugovoru o kreditima u 13. st., a potom je postigao i licencijat (magisterij) iz kanonskoga prava na Papinskom laterskom sveučilištu. To mu je otvorilo put za službe u ustanovama Svetе Stolice, gdje je najprije djelovao kao znanstveni suradnik u Povijesnom odjelu Svetе Kongregacije obreda, odnosno Kongregacije za kauze svetih, a od prosinca 1981. do umirovljenja siječnja 1993. kao dotajnik iste kongregacije. Bio je aktivno uključen i u kanonizaciju prvog hrvatskog svetca Nikole Tavelića 1970. te je iste godine priredio Zbornik u čast sv. Nikole Tavelića, koji je izdala Postulatura u Rimu. Kroz njegove su ruke prošli i dokumenti o beatifikaciji (1976.) i kanonizaciji (1983.) sv. Leopolda Bogdana Mandića i kanonizaciji sv. Marka Križevčanina (1955.), kao i o beatifikaciji bl. Alojzija Stepinca (1998.) i Ivana Merza (2003.).

Autor je stručnih studija o raznim slugama Božjim, koji su već proglašeni blaženima: Bartolo Longo, Niels Stensen, Peter Friedhofen, Ivan Merz, Miroslav Bulešić. Njegova je stručnost uvjerala sva nadležna povjerenstva za dotične kauze tako da su se procesi odvijali bez većih poteškoća i problema. Posebno je zanimanje pobudio svojim „pozicijama“ za proglašenje blaženim i svetim Ivana Merza i Miroslava Bulešića, koje su prevedene i na hrvatski. Svi hrvatski postulari i biskupi obraćali su se mons. Veraji za savjete što im je činiti kako bi kauze što brže napredovale jer je Kongregacija prenatrpana molbama i treba ih znati ubrzavati, odnosno na vrijeme davati informacije i potrebne dokumente. Polovicom studenog u Papinskom je zavodu sv. Jeronima u Rimu predstavljena njegova posljednja knjiga o Nikoli Moscatellu: „Uspomene u svjetlu dokumenata“, što je među naznačima pobudila veliko zanimanje. Fabijan Veraja bio je izrazito plodan znanstveni radnik. Najviše radova, knjiga i stručnih članaka objavio je na talijanskome i latinskom jeziku, a neka su mu djela prevedena na više jezika. Zajedno je jedan, kako je primijetio rektor Papinskog hrvatskog zavoda u Rimu Jure Bogdan prigodom oproštaja od pokojnog monsinjora Veraje, od rijetkih hrvatskih teologa koji je u svojoj struci poznat i citiran u svjetskim razmjerima.

Njegovi pravno-povjesni znanstveni radovi na latinskom i talijanskom o pitanjima u svezi s kanonizacijom svetih bili su od temeljnog značenja za reformu zakonodavstva u ovom sektoru (1983.). Mons. Veraja bio je i svjedok ne samo mnogih vanjskih događanja u središtu kršćanstva tijekom skoro sedam desetljeća nego i problema s kojima se Crkva u Hrvata moralu suočavati u doba komunističkog režima. Bio je povjerenik splitsko-makarskih nadbiskupa u Rimu jer je, naravno, odlično poznavao ne samo vatikansku nego i općenito rimsku sredinu. Njegovo iskustvo koje stekao gotovo sedamdesetgodišnjim boravkom u Rimu bilo je i njima vrlo korisno, kao što je i meni ono koje mi je dao tijekom prvog susreta u Zavodu sv. Jeronima krajem 1958. (Aldo Sinković)

SVETCI I SVETE OSOBE ISTRE U NOVOM VIJEKU

A close-up, colorful illustration of a woman's face, possibly St. Juliana Malgranello, with intricate floral patterns overlaid on her skin.

STANKO JOSIP ŠKUNCA

Blaženi Anton Martissa (+1520.)

O njemu znamo samo ono što su nam zapisali biskup Paolo Naldini (1700.) i Petar Stanković (1828.): blaženi Anton Martissa rodom je iz Kopra, bio je član Reda Marijinih sluga zvanih serviti i vrlo učeni magistar teologije. Kao generalni ministar svoga reda podigao je više servitskih samostana. Osobito je poznat po strogom pokorničkom životu. Umro je u Kopru 1520. i pokopan u servitskoj crkvi sv. Martina i Benedikta. U analima servita stoji zapisano: *Hoc eodem tempore, anno 1520. Justinopoli moritur Beatus Antonius quem maximam egisse poenitentiam refert antiqua traditio, prijevodu: U ovo isto vrijeme godine 1520. u Kopru je umro blaženi Anton koji je, kako nam kaže stara predaja, živio u najvećoj pokori (Naldini, 489).* Kao blaženik štuje se samo u redu servita jer mu kult nije potvrđen od Svetе Stolice.

Blažena Julijana Malgranello

I o ovoj su nam blaženici podatke ostavili spomenuti Naldini i Stanković. Ova je žena bila servitska trećoretkinja i živjela samostanskim životom u Kopru u prvoj polovici 16. st. Servitski anali o njoj pišu: „Istih dana godine 1551. u nebo je poletjela naša sestra trećoretkinja blažena Julijana iz Istre, o čijem se životu još istražuje.“ Po-

ssenti, sastavljač istih anala, kaže da se ne zna njezino prezime, podrijetlo ni rođenje, osim da je iz tog istarskog grada. Iz njezina se života pripovijeda da, kad je fra Iseppo Albanese u Kopru slavio misu, posvećena mu je hostija odletjela iz ruku i stajala u zraku, i dok je fratar bio u veliku strahu, blažena se Julijana s narodom molila da se hostija vrati na oltar i, stvarno, ona se neće vrati u ruke misnika.

Blaženi Marko iz Aviana

Ovaj je blaženi kapucin živio u 17. st., a tek je 2003. od Crkve proglašen blaženim. Zaslужuje da ga s nekoliko riječi spomeneemo jer je upravo u Kopru odlučio posvetiti se u redu franjevaca kapucina. Carlo Domenico Cristofori, kako se u svijetu zvao, rođio se 1631. u Avianu (Pordenone). U Udinama se školovao kod isusovaca, a zatim razmišlja uključiti se u borbu protiv Turaka. U namjeri da se ukrca na mletačku ratnu lađu, dođe u Kopar i vođen Providnošću pokuca na vrata kapucinskog samostana sv. Marte i Marije. Tu se u njemu probudi zvanje za franjevca kapucina i umjesto da bude ratnik, postao je Kristov vojnik. Ulazi u novicijat, uzima ime fra Marko od Aviana, studira teologiju i 1655. zaredi se za svećenika. Odmah je uočen njegov propovjednički talent i od tada snažno i neumorno propovijeda po cijeloj Europi. Usto mu Bog poda karizmu ozdravljanja zbog čega postaje veoma po-

pularan. Kad su Turci 1683. zauzeli Beograd, papa Inocent XI. povjeri mu ulogu da pokrene europske vladare u Svetu ligu protiv Turaka. U tome ubrzo uspije, iako je bilo mnogo prepreka. Dok su Turci u srpnju 1683. opsjedali Beč, fra Marko je bodrio kršćansku vojsku na talijanskom, latinskom i njemačkom jeziku. Operaciju je vodio poljski kralj Jan Sobieski te 12. rujna kršćanska vojska natjera 150 000 Turaka u bijeg. U znak zahvale Gospu papa odredi da se tog dana slavi blagdan Imena Marijina. Fra Marka puk uzdiže do neba jer su se po njegovu zagovoru događala razna čudesa. Na papinu inicijativu on nastavlja propovijedati i pozivati vladare da Europu oslobođe od Turaka i opasnosti islamizacije, u čemu je imao mnogo uspjeha. Godine 1685. oslobođen je Budim, a 1688. i Beograd. Tom se prigodom fra Marko zauzeo kod zapovjednika da se ne pobije 800 Turaka koji su bili ostali zatočeni u jednoj tvrđavi. Turci su još jednom, u bitci kod Sente 1697., poraženi te su 21. siječnja 1699. prisiljeni potpisati mir u Srijemskim Karlovcima. Te je godine blaženi Marko mogao sa sv. Šimunom reći: „Sad otpusti slugu svoga, Gospodine...“ i zaista umre 13. VIII. Najprije je pokopan na groblju, a četiri godine kasnije bi prenesen u kriptu kapucinske crkve u Beču. Dugotrajnu kauzu za njegovo proglašenje blaženim zaključio je papa Ivan Pavao II. 27. travnja 2003.

Vinko Zidarić iz Lindara

Vijest o iznenadnoj smrti Vinka Zidarića (+10. 11. 2014), legendarnog tradicijskog pjevača i čuvara crkvene nematerijalne kulture, zatekla me u dalekoj Americi. S obzirom da nisam bio u mogućnosti biti na posljednjem ispråčaju, u Lindaru 12.10.2014., želim se odužiti, ali i zahvaliti za naše prijateljstvo i za znanje koje mi prenio ovaj zanimljiv i drag čovjek. Oprostite ako budem previše osoban u ovom tekstu.

"Tuzna mlados moja, saki dan na manje, kako letnja trava, ka se srpon zanje..."

Tako je Vinko Zidarić otpjevao svoju zadnju *kantu* na susretu istarskih kandura, na pozornici u Baratu, u rujnu ove godine. Vice, kako smo ga od milja zvali, bio je posljednji crkveni glazbenik iz poznate obitelji Zidarić. Valja istaknuti kako su u Lindaru orgulje kontinuirano, tijekom triju generacija, više od 120 godina, svirali orguljaši iz te čuvene obitelji. Frane Zidarić bio je orguljaš 30 godina, nakon njegove smrti 1914., sviranje orgulja preuzima njegov nećak Jušte Zidarić Pišćurić, koji je tu službu obnašao punih 70 godina, 1984. godine, nakon njegove smrti, naslijedio ga je najstariji sin Jušte, koji je svirao više od dva desetljeća, do svoje smrti 2007., posljednji iz te obitelji, Vinko Zidarić, nakon smrti svog brata, ne preuzima obvezu sviranja, ali zato preuzima zvonjenje za potrebe pogreba u lindarskoj župi. Naravno da su u toj dugoj tradiciji Zidarići stvorili i svoj specifičan stil koji se razlikuje od glazbenog stila ostalih istarskih krajeva. Svirali su na svoj specifičan način, bili zapravo autentični tradicijski glazbenici koji su njegovali svoj stil i imali svoj repertoar. Smrću Vinka Zidarića prekinuta je ta duga glazbena, ali i kulturna te obiteljska tradicija. Zajedno s

njima otišla je i cijela jedna tradicija koja je bila građena više od 120 godina. Imao sam sreću prijateljevati s Vinkom Zidarićem, mnogo smo puta zajedno pjevali i svirali. Mnoge sam večeri proveo kod njega u njegovoj kući na *Jedincu*, pjevajući i svirajući, odnosno vježbajući lindarske verse. Glasovi su nam se slagali tako da smo lako i lijepo mogli zapjevati svaku pjesmu, širokog repertoara, od svjetovnog do crkvenog. Dosta sam toga snimio, tako da će za buduće generacije ostati sačuvan jedan dobar dio lindarske nematerijalne kulture.

Vinko Zidarić rođen je 1939., kao posljedne dijete svojih roditelja, orguljaša Jušte Pišćurića i majke Katice. Svoju obiteljsku glazbenu naobrazbu započinje već u najranijoj dobi, slušajući svoga oca kako svira i pjeva zajedno s majkom, ostalom braćom te pjevačima, svake nedelje na *organu*, pumpajući mlijeh orgulja. Vinko je bio oženjen pokojnom Anom, s kojom je imao sina, pok. Mauricija, i kćer Loretu. U posljednje je vrijeme Vinko obnašao službu zvonara, znao je reći da je "počasni zvonar", zvonio je za potrebe pogreba u župi i bio je velika pomoć svećenicima. Bio je i ostao uvijek povezan s Crkvom, pomažući na različite načine. Primjerice, nakon Drugog vatikanskog koncila, kada je došlo do promjena u liturgijskom prostoru, zajedno s tadašnjim svećenikom Andrijančićem, napravio je i postavio ambon i euharistiski stol prema narodu... Posebno se sjećam našeg zajedničkog pjevanja *Lindarske maše za pokojne* koju je posebno rado volio izvoditi, a koju smo mnogo puta izvodili po smotrama i koncertima pučkog crkvenog pjevanja. Vrijedno je spomenuti kako je on, Vinko Zidarić, bio i među prvim članovima mješovitog zbora "Roženice" u Pazinu, odmah nakon osnutka. Sve do svoje smrti svirao je harmoniku – klavirku, usnu

harmoniku, orgulje i bio vrstan pjevač, a nadasve velik poznavatelj crkvenih običaja naše lindarske župe. Vice nije bio poznat samo na Lindaršćini, nego širom Istre, nastupao je gotovo na svim istarskim susretima i smotrama tradicijske glazbe: *Zasopimo na organi* u Gračiću, *Armonike u Polju* (Zabrežani), *Armonik zad kaštela* (Žminj), susretu harmonikaša u Barbanu, u Zrenju, *Zakantajmo istrijanske kante* u Baratu, na memorijalu M.Orliću Bižulinu u Klarićima, smotri *Zatancajmo, zakantajmo va Žejannah* u Žejanama, *Maša po starinski* u Sv. Petru u Šumi. Treba naglasiti kako je nastupao na svim koncertima pasionske baštine *Stala plačuć tužna mati* (Poreč, Lanisce, Žminj). Bio je i ostat će velika lindarska legenda.

„Dragi Vice, hvala ti na prijateljstvu i na znanju koje si mi prenesa. Bog ti daj lako duši i neka ti je lahka lindarska zemlja ku si toliko štima.“ (Noel Šuran)

MEDUNARODNI SAJAM PRŠUTA U TINJANU

TINJAN U nedjelju 19. listopada 2014., sajam pršuta u Tinjanu posjetila je i gospođa Kolinda Grabar Kitarović, kandidatkinja predstojećih izbora za predsjednika Republike Hrvatske. Tom se prigodom naš suradnik vlc. Stipan Bošnjak susreo s njom i u kratku razgovoru približio vjernički život u župama u kojima djeluje. Na kraju razgovora kao znak zahvale za posjet ovom kraju darovao joj je nekoliko knjiga: Božo Milanović „NAROD OSTAJE A REŽIMI SE MIJENJAJU“, Fabijan Veraja „MIROSLAV BULEŠIĆ“ i Glasnik postulature bl. Miroslava Bulešića. Knjige i Glasnik gospođa Kolinda Grabar Kitarović sa zanimanjem je pogledala i zahvalila na daru te pozdravlja sve čitatelje Landonje. (L)

PREDAVANJE O HAGIOTERAPIJI

Dana 12. studenog 2014. prof. Ana Perišić u Pazinskom je kolegiju održala predavanje o hagioterapiji i antropološkoj medicini i svojim vrlo zanimljivim izlaganjem dala nam uvid u te nove znanosti. Naime, antropološka medicina bavi se onim što je svojstveno samo čovjeku, što ne posjeduju druga bića, a to je čovjekova duhovna duša. Bavi se njezinim zakonitostima, njezinim istraživanjem, njezinom izranjeničku, patološkim stanjima, dijagnosticiranjem tih stanja i liječenjem. Hagioterapija je dio antropološke medicine koja se bavi liječenjem izravnjene čovjekove duhovne duše. Hagioterapija dolazi od grčke riječi "hagios" što znači svet, no ne misli se da je sama terapija sveta, nego se liječi dio čovjeka, čovjekov duh koji je darovan od samog Stvoritelja. Ana Perišić je primjerima iz prakse i vlastitog iskustva nadavladanja osobnih patnji uspjela približiti tu duhovnu stvarnost svakog čovjeka koja nam se često čini dalekom i nepovezivom s našom svakidašnjicom. Prosvjetnim je djelatnicima naglasila kako je njihova zadaća usmjeravanja mladih vrlo odgovorna, zahtjevna jer treba podignuti svijest o vlastitoj vrijednosti, dragocjenosti, originalnosti pojedinca. Pri tom je nekoliko puta istakla da ljubav ne isključuje odgoj, ali da odgoj nikako ne može zamijeniti ljubav. U predavanju je iznijela i važnost slobode za osobu, ali ne u smislu činiti što nas je volja, nego se odlučiti za dobro jer nas jedino to čini slobodnim i zadovoljnim ljudima. (L.V. i V.P.)

MISA ZA POGINULE MORNARE I BRANITELJE

PULA Stota objetnica početka Prvog svjetskog rata i devedeset i šest godina od potonuća bojnog broda *Viribus Unitis* obilježeni su u petak 31. listopada 2014. svečanim programom s raznim sadržajima u Puli. Za sve poginule mornare, u crkvi Gospe od Mora, služena je sveta misa koju je predvodio Ivan Milovan, biskup u miru, uz koncelebraciju kapelana Vojne kapelanijske sv. Nikole biskupa pri Zapovjedništvu HRM u Splitu, Branimira Projića, kapelana Policijske kapelanijske sv. Maura PU Istarske Ilike Jakovljevića te župnika domaćina vlc. Milana Milovana. Misu su nazoočili: načelnik Glavnog stožera OS RH general zbora Drago Lovrić, ujedno i izaslanik Predsjednika Republike Hrvatske i vrhovnog zapovjednika Oružanih snaga RH, viceadmiral Ante Urlić, zapovjednik HRM-a kontraadmiral Robert Hranj, umirovljeni admirал Davor Domazet-Lošo, predstavnici udrug proizašlih iz Domovinskog rata, predstavnici Grada Pule, Istarske županije te vjernici grada Pule. Na početku mise uvodnim pozdravima okupljenima se obratio vlc. Projić posebno pozdravivši sudionike simpozija o zapovjedniku broda *Viribus Unitis*. Naime, MORH i OSRH odlučili su posebnim programom obilježiti tragican događaj, ali i izuzetan čin kontraadmirala Janka pl. Vukovića Podkapelskog koji je ostao na brodu i potonuo zajedno sa svojom posadom časno slijedeći pomorsku tradiciju.

„Ovim obilježavanjem, dan uoči svetkovine Svih svetih, ovdje u crkvi Marije Zvijezde Mora, Stella Maris, kako je prikazuju mozaici u crkvi, prisjećamo se i svih generacija hrvatskih pomoraca koji su štitili i branili naše more, priobalje i rijeke, kao i svih hrvatskih vojnika koji su dali živote braneći Domovinu“, rekao je mons. Milovan na početku prigodne homilije. Svaka je sveta misa spomen-čin na Kristovo predanje za spasenje svih ljudi. Zrno je to koje umire kako bi dalo obilan plod. I svaki je hrvatski vojnik poput tog zrna dao život za Domovinu, a u konačnici i svaki čovjek koji se iz ljubavi žrtvuje za bližnjega, umirući vlastitoj sebičnosti, nalik je tome zrnu koje daje obilat plod. Biskup je zaključio pozivom na molitvu za sve poginule vojnike i branitelje te za poštovanje prema njihovim žrtvama. Na Moraričkom groblju u Puli položeni su vijenci i zapaljene svijeće, potom je s desantnog broda Hrvatske ratne mornarice „Cetina“ ispred pulske luke položen vjenac u more. Tom je prigodom održan okrugli stol o mjestu, ulozi i značaju Hrvata u austro-ugarskoj mornarici te o životnom putu Janka pl. Vukovića Podkapelskog, hrvatskog admirala koji je zapovjedao brodom *Viribus Unitis*. Riječ je o brodu koji je bio potopljen akcijom talijanskih diverzanata u noći s 31. listopada na 1. studenoga 1918. godine, nakon što ga je svečanom primopredajom Austro-ugarska predala tadašnjoj državi Srbu, Hrvata i Slovenaca. S brodom je uz zapovjednika pl. Vukovića Podkapelskog potonulo i više od 250 hrvatskih mornara. (G. K.)

ŠIROKA PONUDA U KNJIŽARAMA "JOSIPA TURČINOVIĆA"

Izdavačka kuća JOSIP TURČINOVIĆ d.o.o., Pazin,

narudžbe tel. 052/ 624 342

Prodavaonice:

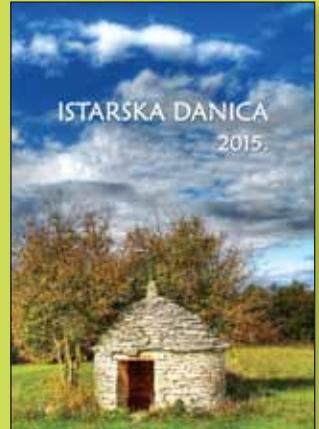
PAZIN, A. Kalca 2, tel. 052/ 621 082

PULA, Dantev trg 1, tel. 052/ 216 498

POREČ, Eufrazijeva 22, 52440, Tel: 052 451 784

Poštovani čitatelji Ladonje!

Uizdanju nakladnika Josip Turčinović d.o.o. iz Pazina kao i svake prethodne godine izašla je nova ISTARSKA DANICA za 2015. godinu. Na više od 200 stranica, već prepoznatljive knjige, svojevrsne „godišnje istarske enciklopedije“ može se pronaći obilje zanimljivog štiva iz svih područja života Crkve i društva u cijelini. Iz doista mnoštva tekstova izdvajamo: Kalendarij, Astronomске i vremenske podatke, Daničin vrt, Svetvinčenat – novo ime na hodočasničkoj karti Hrvatske, Papa Franjo, Tuđman i Istra, U svjetlu očekivane odluke Arbitražnog suda u Haagu o pitanju hrvatsko-slovenskog razgraničenja, Nastanak i razvoj župa u Istri, Podrijetlo glagoljice, Kakvim osjećajima obilježavamo 70. obljetnicu događaja iz 1945.? Proslava 300. obljetnice posvećenja crkve sv. Silvestra u Kanfanaru, Tri izvora vode – tri grada – tri toponima, Fažana, iščekivanje na obali, Kažuni, Kako nestaju običaji: slučaj kolejana iz Bresta pod Učkom „mnoge obljetnice, promišljanja, pjesme i dr. Potražite novu ISTARSKU DANICU, kalendarje, i ostalo u ponudi u knjižarama nakladnika Josipa Turčinovića d.o.o. u Pazinu, Puli i Poreču.

DUHOVNA OBNOVA ZA VJEROUČITELJE

UPazinskom kolegiju je u subotu 8. studenoga 2014. godine održana duhovna obnova za vjeroučitelje osnovnih i srednjih škola Porečke i Pulske biskupije. Okupilo se pedesetak vjeroučitelja. Duhovnu je obnovu vodio vlač. Darko Zgrablić, župnik Svetvinčenta. On je evanđeoskim tekstovima i molitvama nastojao prikazati veličinu vjeroučiteljskog poziva, kao i veliku odgovornost, jer vjeroučitelj je poslan u škole uime Crkve, biskup mu daje mandat. On mora prije svega odgajati, a zatim poučavati. Zato je vjeroučitelj pozvan, u školi ili izvan nje, uvijek biti vjerodostojan svjedok Isusa Krista. U popodnevnim satima vjeroučitelji su imali prigodu za isповijedi, a sve je zaključeno misom u kapeli Pazinskog kolegija. Sudionici duhovne obnove dobili su i potvrdu o sudjelovanju. (T)

HUMANITARNI KONCERT

„ISTRA NADBISKUPU JOSIPU PAVLIŠIĆU“

100. OBLJETNICA ROĐENJA (1914. - 2014.)

ZA POTREBE SLIJEPIH U ISTARSKOJ ŽUPANIJI

IZVOĐAČI:

**Združeni crkveni zbor „UMAG - TRVIŽ -
STARI PAZIN“**

SERĐO VALIĆ

KUD „SAVIČENTA“ – Svetvinčenat

Muška klapa „BRNISTRA“ - Pula

MVS „NEŠPULA“ - Pula

Grupa „NAFTALIN“ - Pazin

Kvartet „ISTRIA“ - Labin

**VS „ROŽICE“ - GSŠ Jurja Dobrile i ZBOR
PAZINSKOG KOLEGIJA – Pazin; gitara
IVAN LUCH, bas DAREN GNAJTOVIĆ,
cajon JOSIP GOLOB**

**Djeca iz glazbene radionice udruge
„VOKALISTRA“**

SARA URSIĆ

NIKOLINA KUHAR

MIRTA KRŠNIK

GIANLUCA DRAGUZET

**PRODAJA ULAZNICA U SVIM ŽUPAMA PO ISTRI
I NA DAN KONCERTA NA BLAGAJNI SPORTSKE
DVORANE PAZINSKOG KOLEGIJA
CIJENA ULAZNICE 30 KUNA
KUPNJOM ULAZNICE POMAŽETE CARITASU
POREČKE I PULSKE BISKUPIJE**

**PAZIN, SPORTSKA DVORANA PAZINSKOG KOLEGIJA
20. PROSINCA 2014. (SUBOTA), 17 SATI**